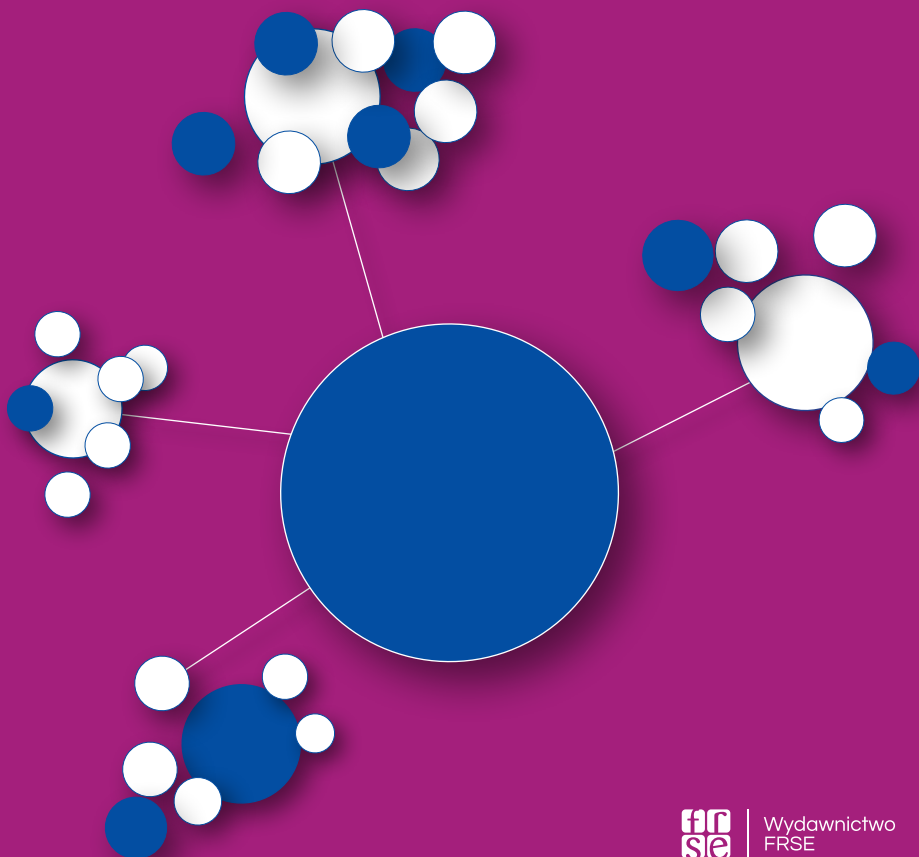

Projekty wolontariatu grupowego w Europejskim Korpusie Solidarności

Raport z badania działań realizowanych
przez polskie organizacje w latach 2018–2020

Projekty wolontariatu grupowego w Europejskim Korpusie Solidarności

Raport z badania działań realizowanych
przez polskie organizacje w latach 2018–2020

RAPORTY Z BADAŃ FRSE, TOM 5/2020

Projekty wolontariatu grupowego w Europejskim Korpusie Solidarności.

Raport z badania działań realizowanych przez polskie organizacje w latach 2018–2020

Autorzy: Mateusz Jeżowski, dr Joanna Jastrzębska-Żebrowska
Koncepcja i metodologia badania: Mateusz Jeżowski, dr Joanna Jastrzębska-Żebrowska, Agnieszka Rybińska
Realizacja badania jakościowego: Mateusz Jeżowski, dr Joanna Jastrzębska-Żebrowska, Irena Wolińska
Realizacja badania ilościowego: Mateusz Jeżowski
Współpraca: Agnieszka Bielska, Agnieszka Rybińska

Redaktor prowadzący: Tomasz Mrozek
Korekta: Marta Michałek

Projekt graficzny: Podpunkt
Projekt okładki: Artur Ładno
Skład: RZECZYOBRAZKOWE
Druk: Drukarnia KOLUMB Chorzów

Wydawca: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Narodowa Agencja Programu Erasmus+
i Europejskiego Korpusu Solidarności
Al. Jerozolimskie 142a, 02-305 Warszawa
 www.frse.org.pl | kontakt@frse.org.pl
 www.erasmusplus.org.pl
 www.eks.org.pl

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 2020

ISBN: 978-83-66515-25-3

DOI: 10.47050/66515253

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za jej treść.

Publikacja bezpłatna

Cytowanie: Jeżowski, M., Jastrzębska-Żebrowska, J. (2020). *Projekty wolontariatu grupowego w Europejskim Korpusie Solidarności. Raport z badania działań realizowanych przez polskie organizacje w latach 2018–2020*. Warszawa: Wydawnictwo FRSE. DOI: 10.47050/66515253

Czasopisma i portale Wydawnictwa FRSE:

 języki: obce
w szkole

 europa

 eurodesk
Polska

 EUROPEJSKI
PORTAL MŁODZIEŻOWY

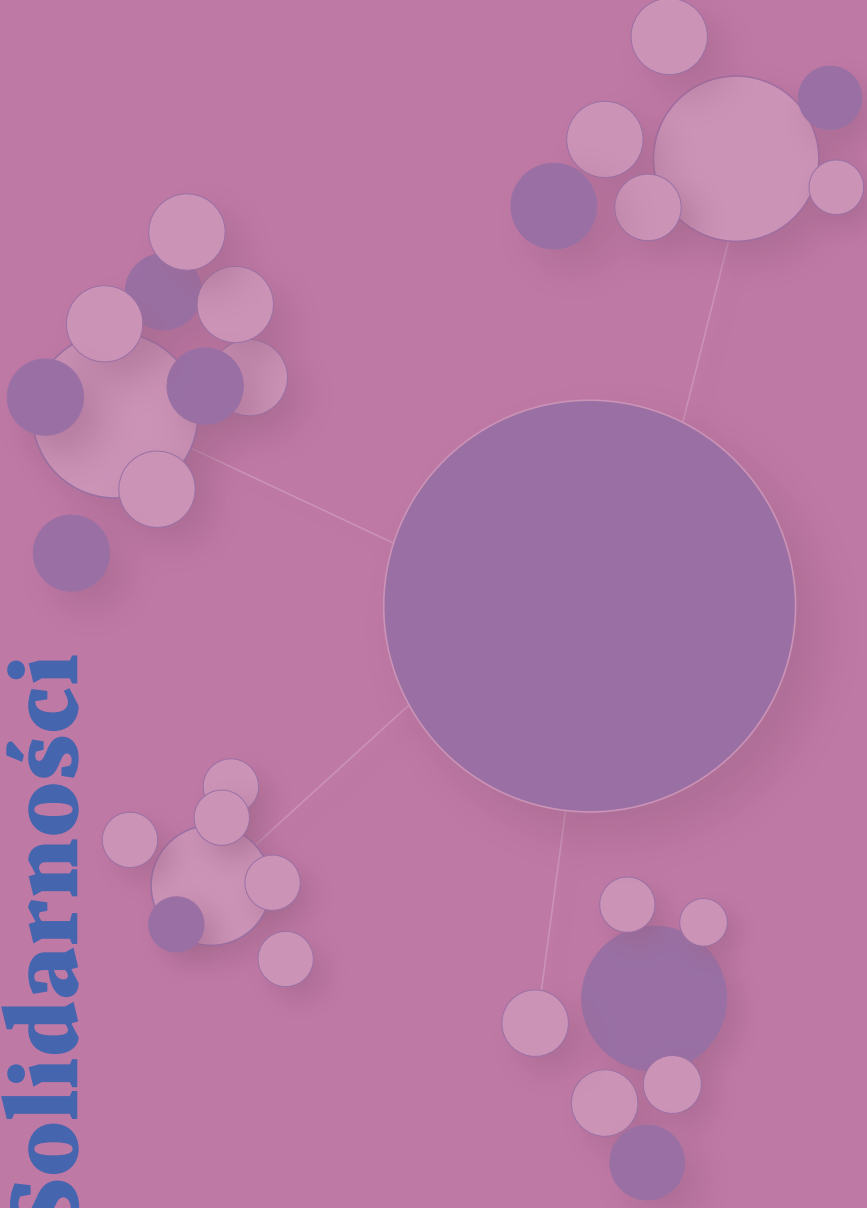
Więcej publikacji Wydawnictwa FRSE: www.czytelnia.frse.org.pl

Spis treści

4	Europejski Korpus Solidarności
10	Przedmiot badania
20	Projekty wolontariatu grupowego
44	Wolontariusze
54	Organizacje wolontariatu indywidualnego
62	Wnioski
68	Rekomendacje Narodowej Agencji
72	Bibliografia

Europejski Korpus Solidarności

Home

Zainicjowany w 2016 roku Europejski Korpus Solidarności (EKS) to unijny program promujący ideę solidarności. EKS kontynuuje założenia wcześniejszych inicjatyw – Wolontariatu Europejskiego i Wolontariatu Erasmus+. Skierowany jest do organizacji, instytucji i firm, które w jego ramach mogą ubiegać się o dofinansowanie działań wolontariuszy oraz subsydiowanie miejsc pracy dla pracowników i stażystów. Celem programu jest ułatwienie współpracy podmiotów realizujących działania o charakterze społecznym z młodymi ludźmi, chcącymi zaangażować się w pracę wolontariacką, odbyć staż lub pracować za granicą. Działania EKS realizowane są na poziomie krajowym i międzynarodowym.

W ramach Europejskiego Korpusu Solidarności organizacje, instytucje i firmy mogą realizować następujące działania:

- **Projekty Wolontariatu**, dzięki którym można zaprosić do współpracy wolontariuszy z Polski lub z zagranicy;
- **Stáže i miejsca pracy**, umożliwiające podmiotom działającym w sektorze pracy społecznej i wolontariatu goszczące polskich i zagranicznych stażystów lub pracowników;
- **Projekty Solidarności**, w ramach których realizowane są lokalne inicjatywy we współpracy z różnego typu organizacjami oraz z instytucjami samorządowymi.

Grupą docelową Europejskiego Korpusu Solidarności są osoby w wieku 18–30 lat. Angażowane są głównie za pośrednictwem organizacji, instytucji, organów publicznych lub prywatnych, prowadzących inicjatywy solidarnościowe. Każdy podmiot, który chce rozpocząć działanie w ramach EKS (poza Projektami Solidarności), musi uzyskać Znak Jakości¹. Ten certyfikat przyznaje Narodowa Agencja Europejskiego Korpusu Solidarności (w Polsce funkcję tę pełni Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji). Jego przyznanie jest równoznaczne z potwierdzeniem, że dana instytucja zapewnia młodym ludziom odpowiednie warunki uczestnictwa w działaniach solidarnościowych oraz funkcjonuje zgodnie z zasadami i celami Europejskiego Korpusu Solidarności oraz innymi wymogami, opisanymi w *Przewodniku po Europejskim Korpusie Solidarności*².

1 W Wolontariacie Europejskim i Wolontariacie Erasmus+ przepustką do realizacji projektów była akredytacja, potwierdzająca znajomość zasad programu w danej instytucji. Akredytacja umożliwiała składanie wniosku o dofinansowanie projektu.

2 *Przewodnik po Europejskim Korpusie Solidarności*, wersje: 2018, 2019 i 2020; bit.ly/3iZ0jaG [dostęp: 14.10.2020].

Projekty Wolontariatu

Najczęściej realizowanym działaniem Europejskiego Korpusu Solidarności w Polsce są Projekty Wolontariatu. Zgodnie z zasadami programu są to działania solidarnościowe, które polegają na dobrowolnej, nieodpłatnej pracy w okresie do 12 miesięcy w pełnym wymiarze (co najmniej 30 godzin, ale nie więcej niż 38 godzin tygodniowo)³. Dzięki wolontariatowi młodzi ludzie czynnie włączają się w codzienną pracę organizacji działających na rzecz społeczności lokalnych.

Wolontariat w programie EKS jest głównym mechanizmem promowania solidarności. Organizacje i wolontariusze pomagają w rozwiązywaniu istotnych wyzwań społecznych oraz zaspokajają potrzeby wspólnot lokalnych (m.in. pracują z dziećmi i młodzieżą, biorą udział w akcjach związanych z ochroną środowiska czy przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu). Dzięki udziałowi w wolontariacie młodzi ludzie zdobywają praktyczne doświadczenie, nowe umiejętności i kompetencje, rozwijając się w wymiarach osobistym, edukacyjnym, socjalnym, obywatelskim i zawodowym. To z kolei może zwiększyć ich szanse na zdobycie zatrudnienia. Wolontariat musi być realizowany zgodnie z zasadami edukacji pozaformalnej i nieformalnej. Nie może być traktowany jak staż czy zatrudnienie, a jego realizacja powinna opierać się na pisemnej umowie.

Europejski Korpus Solidarności pokrywa wydatki ponoszone przez uczestników projektów, ale nie zapewnia wynagrodzenia ani innego rodzaju korzyści materialnych. Z założenia udział w wolontariacie jest nieodpłatny, z wyjątkiem ewentualnego wkładu w koszty podróży (jeżeli dotacja nie w pełni je pokrywa) i wydatków dodatkowych, niepowiązanych z realizacją projektu. Zgodnie z zasadami programu jego uczestników wybiera się w sposób uczciwy, przejrzysty i obiektywny, bez względu na przynależność do grupy etnicznej, wyznanie, orientację seksualną czy poglądy polityczne. Nie można kandydatom do projektu stawiać wymagań w zakresie kwalifikacji, poziomu wykształcenia, doświadczenia ani znajomości języka obcego. Bardziej szczegółowe kryteria naboru można zastosować wtedy, gdy mają one związek z rodzajem zadań przewidzianych dla wolontariuszy lub wynikają z kontekstu projektu.

³ Przewodnik po Europejskim Korpusie Solidarności, dz. cyt.

W ramach Europejskiego Korpusu Solidarności finansowane są następujące typy projektów wolontariatu:

 INDYWIDUALNY	 GRUPOWY
<p>Czas realizacji: od 2 do 12 miesięcy</p> <p>Wolontariat indywidualny umożliwia uczestnikom włączenie się w codzienną pracę organizacji działających w społecznościach lokalnych. Może mieć wymiar transgraniczny (działania odbywają się poza krajem zamieszkania wolontariusza) lub krajowy. Ten drugi typ wolontariatu może służyć jako narzędzie aktywizujące osoby z mniejszymi szansami, które nie mogłyby uczestniczyć w wolontariacie transgranicznym, zwłaszcza wobec braku mechanizmów krajowych, wspierających tego typu inicjatywy.</p> <p>Przykładowe działania:</p> <ul style="list-style-type: none">→ praca na rzecz młodzieży w społeczności lokalnej – organizowanie jej czasu wolnego, nauczanie języka obcego, przybliżanie przez wolontariusza kultury jego kraju.	<p>Czas realizacji: od 2 tygodni do 2 miesięcy</p> <p>Umożliwia działania wolontariackie zespołom uczestników (od 10 do 40 osób) z co najmniej dwóch krajów. Tego rodzaju projekty ułatwiają włączenie osób młodych o mniejszych szansach w działalność Europejskiego Korpusu Solidarności. Przynajmniej jedna czwarta wolontariuszy musi pochodzić z innego państwa niż to, w którym odbywa się działanie. Zespoły wolontariuszy EKS wykonują zadania projektowe przez krótki czas (zazwyczaj, ale nie wyłącznie: w okresie świąt, w przerwach między semestrami, w trakcie procesu przechodzenia z edukacji na rynek pracy). Choć projekty grupowe trwają krócej, przynoszą spore korzyści zarówno wolontariuszom, jak i społecznościom, na których rzecz działają.</p> <p>Przykładowe działania:</p> <ul style="list-style-type: none">→ organizacja wydarzeń kulturalnych,→ odtwarzanie obiektów dziedzictwa kulturowego uszkodzonych w wyniku klęski żywiołowej,→ opieka nad gatunkami zagrożonymi wyginięciem,→ wsparcie działań edukacyjnych w obozach dla uchodźców.

Wolontariat grupowy w literaturze przedmiotu

Młodzi ludzie w wieku 18–30 lat mogli uczestniczyć w projektach wolontariatu grupowego w ramach programów: „Młodzież w działaniu” – Akcja 2. Wolontariat Europejski (lata 2007–2013), Wolontariat Erasmus+ (lata 2014–2018) i Europejski Korpus Solidarności (od 2018 roku). Choć tego rodzaju przedsięwzięcia są realizowane już od dłuższego czasu, nie podjęto dotychczas próby szerszego ich omówienia czy zbadania wpływu, jaki wywarły na organizacje i wolontariuszy. W literaturze przedmiotu znaleźć można niewiele informacji na temat ich efektów, a dostępne opracowania ograniczają się jedynie do opisu zrealizowanych działań.

W 2017 roku Komisja Europejska opublikowała raport *Study on the impact of transnational volunteering through the European voluntary service*⁴,

⁴ *Study on the impact of transnational volunteering through the European voluntary service*, bit.ly/36xOdTI [dostęp: 4.10.2020].

w którym przeanalizowano oddziaływanie projektów międzynarodowych finansowanych ze środków Wolontariatu Europejskiego na ich uczestników, realizatorów i społeczności lokalne. Nie rozróżnia on jednak wolontariuszy ze względu na typ wolontariatu (indywidualny, grupowy).

Towarzystwo Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” opublikowało podręcznik *Wolontariusze szansą – współpraca z grupą wolontariuszy*⁵, przeznaczony dla pracowników organizacji pozarządowych i koordynatorów wolontariatu. Omówiono w nim wiele kwestii praktycznych związanych ze współpracą z zespołem wolontariuszy, dotyczących m.in. rekrutacji i motywowania grupy czy relacji z koordynatorem działań. Autorzy zaproponowali ponadto zbiór standardów współpracy z wolontariuszami oraz przeanalizowali etapy procesu grupowego, wskazując potencjalne zagrożenia. Podobne zagadnienia można znaleźć na stronie internetowej Ochotnicy Warszawscy⁶, która skupia się szczególnie na zasadach współpracy z osobami poniżej 18 roku życia.

Stowarzyszenie Instytut Edukacyjno-Badawczy przygotowało raport *Za darmo nie robię – wolontariat drogą do sukcesu*⁷, w którym poruszono szereg kwestii związanych z wolontariatem grupowym. Wskazano w nim przede wszystkim główne powody podejmowania przez wolontariuszy dobrowolnych działań na rzecz innych. W publikacji omówiono także kwestię ich szkolenia oraz kompetencji zdobywanych dzięki udziałowi w tego rodzaju inicjatywach.

Wolontariat grupowy w Polsce

Europejski Korpus Solidarności nie jest jedynym mechanizmem, w ramach którego młodzi Polacy mogą brać udział w wolontariacie grupowym. Stowarzyszenie „Jeden Świat” z Poznania od 2011 roku organizuje workcamps – międzynarodowe projekty wolontariackie, w ramach których osoby z różnych krajów współdziałają na rzecz społeczności lokalnej lub organizacji pozarządowych, w wielokulturowym środowisku⁸. Wolontariusze pracują po sześć godzin dziennie przez pięć dni w tygodniu, zajmując się m.in. wsparciem dzieci (nauka angielskiego, gry i zabawy), przedsięwzięciami ekologicznymi, remontami lub organizowaniem festiwali promujących pokój, tolerancję lub ekologię. W workcampie może wziąć udział każdy, kto ukończył 18 lat (nie ma górnej granicy wieku) oraz zna w stopniu komunikatywnym język

5 *Wolontariusze szansą – współpraca z grupą wolontariuszy*, bit.ly/30xeffT6 [dostęp: 4.10.2020].

6 Ochotnicy Warszawscy, www.ochotnicywaw.pl [dostęp: 23.09.2020].

7 *Za darmo nie robię – wolontariat drogą do sukcesu*, bit.ly/2GypxiL [dostęp: 4.10.2020].

8 Strona internetowa Stowarzyszenia „Jeden Świat”, bit.ly/301iE0I [dostęp: 23.09.2020].

angielski. Od kandydatów nie wymaga się posiadania specjalnych umiejętności czy określonych kwalifikacji.

Wolontariat grupowy jest realizowany również w ramach wolontariatu pracowniczego, uregulowanego prawnie w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹. Polega on na tym, że pracownicy firm i instytucji działają wspólnie na rzecz innych, a ich inicjatywy społeczne wspiera merytorycznie, finansowo i organizacyjnie pracodawca. Wolontariat pracowniczy ma najczęściej charakter grupowy, co z jednej strony zwiększa jego efektywność, a z drugiej służy jako narzędzie sprzyjające integracji zespołu¹⁰. Wyniki III Ogólnopolskiego Badania Wolontariatu Pracowniczego wskazują, że osoby zaangażowane w tego rodzaju aktywności podnoszą swoje kompetencje dokładnie w tych obszarach, na których najbardziej zależy pracodawcom (komunikacja w zespole, współpraca, zarządzanie projektem czy podejmowanie decyzji)¹¹. Trzeba zaznaczyć, że wolontariat pracowniczy nie jest ograniczony jedynie do osób zatrudnionych w danej firmie. Do tego rodzaju projektów często dołączają również ich rodziny, co wpływa na budowanie dobrych relacji z pracodawcą. Działania tego rodzaju mogą być organizowane zarówno w czasie pracy, jak i w czasie wolnym, np. w weekendy¹².

Należy także odnotować istnienie wielu odpłatnych propozycji grupowego wolontariatu zagranicznego. Możliwości takie oferuje m.in. organizacja Projects Abroad¹³. Dzięki niej wolontariusz może wziąć udział w jednym z zagranicznych projektów, dostępnych w internetowej bazie. Opłata wynosi ok. 1000 zł.

9 Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz. U. 2003 nr 96 poz. 873, bit.ly/33X2cze [dostęp: 19.06.2020].

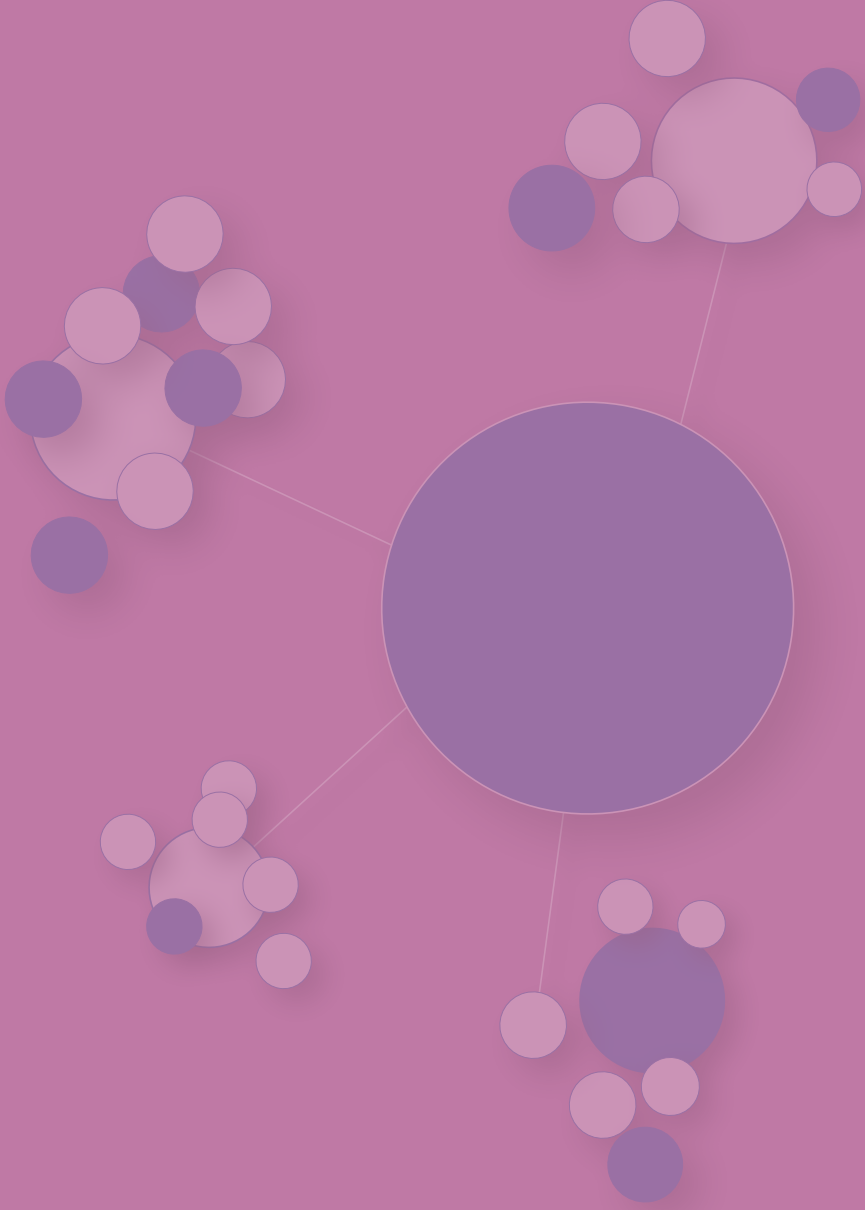
10 Dudkiewicz, M. (2011), *Wolontariat pracowniczy – między emocjami a racjonalnością*. Warszawa: Instytut Spraw Publicznych.

11 *III Ogólnopolskie Badanie Wolontariatu Pracowniczego. Wolontariat pracowniczy w największych i średnich formach w Polsce* (2019), Warszawa: Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Warszawie.

12 Dylus, A., Matyjaszczyk, K. (2018), *Wolontariat pracowniczy. Istota, forma, przykłady*, „Etyka w życiu gospodarczym”, 21(2), s. 10–12.

13 Strona internetowa Projects Abroad, bit.ly/3hXYllc [dostęp: 23.09.2020].

Przedmiot badania

Home

Badanie omawiane w niniejszym raporcie dotyczyło polskich organizacji i zagranicznych wolontariuszy – realizatorów i uczestników projektów wolontariatu grupowego odbywających się w Polsce od 1 stycznia 2019 roku do 1 lipca 2020 roku w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Z danych Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji wynika, że dofinansowano 25 takich przedsięwzięć (w tym cztery, które łączyły działania wolontariuszy indywidualnych i grupowych). W momencie przeprowadzania badania 10 projektów się zakończyło, 15 znajdowało się na etapie rekrutacji wolontariuszy¹⁴. Trzeba nadmienić, że wolontariat grupowy cieszy się w Polsce dużą popularnością. Zgodnie z danymi Komisji Europejskiej bardziej aktywni na tym polu są, spośród narodów europejskich, jedynie Francuzi, którzy w latach 2019–2020 dofinansowali 26 projektów.

Liczba projektów wolontariatu grupowego w poszczególnych krajach (lata 2019–2020)

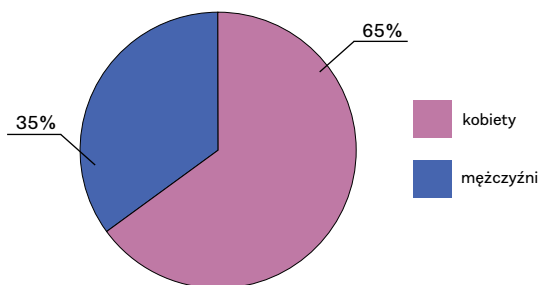

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych FRSE

¹⁴ Początek projektu nie jest równoznaczny z rozpoczęciem pracy wolontariuszy. Beneficjenci już na etapie tworzenia wniosku wyznaczają początek przedsięwzięcia, co oznacza, że od tego dnia mogą korzystać z budżetu projektu. Wskazywana data jest najczęściej wcześniejsza niż przyjazd wolontariuszy, ponieważ do rozpoczęcia działań należy się odpowiednio przygotować – przeprowadzić rekrutację, zadbać o kwestie logistyczne (m.in. wyżywienie, zakwaterowanie dla uczestników wolontariatu). Czas mobilności (i czas rozpoczęcia działań) jest liczony od dnia przyjazdu wolontariuszy.

W 25 projektach wolontariatu grupowego zaplanowano udział 638 uczestników. W 10 zrealizowanych przedsięwzięciach wzięło udział 240 osób: 211 zagranicznych wolontariuszy goszczonych w Polsce oraz 29 Polaków, którzy zdecydowali się odbyć wolontariat poza krajem. Do 1 lipca 2020 roku udało się przeprowadzić 36,6% mobilności zaplanowanych na lata 2018 i 2019. Na wstrzymanie działań grupowych wpływ miała pandemia COVID-19, której efektem było zamknięcie granic i utrudnienia w swobodnym przemieszczaniu się.

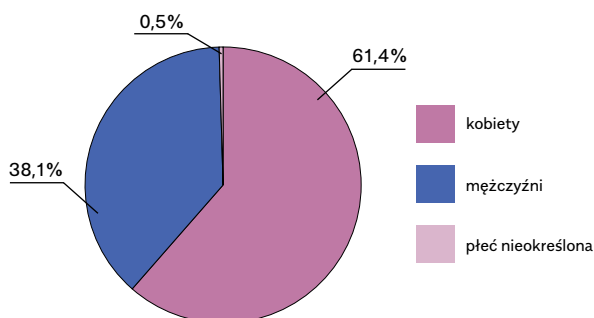
Płeć uczestników grupowych Projektów Wolontariatu goszczonych w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych FRSE

Wśród uczestników realizujących swoje projekty w Polsce dominowały kobiety. Niemal dwukrotnie większe zaangażowanie przedstawicielek tej płci w działania wolontariackie widoczne jest również w całej Europie. Dowodzą tego statystyki Komisji Europejskiej dotyczące wszystkich typów wolontariatu w latach 2018–2019.

Płeć uczestników grupowych Projektów Wolontariatu goszczonych we wszystkich krajach programu EKS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych FRSE

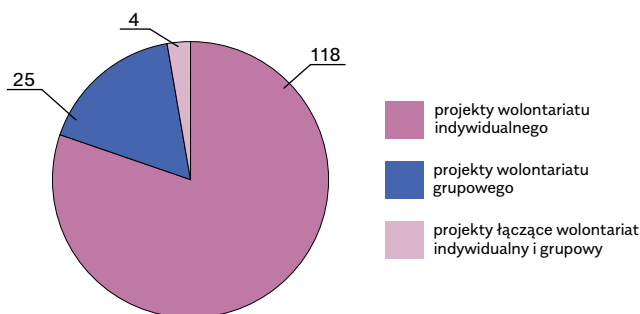
Do Polski najchętniej przyjeżdżają młodzi ludzie z Ukrainy, nieco rzadziej Hiszpanie, Francuzi i Włosi. W wolontariacie grupowym w kraju mogą uczestniczyć również Polacy, którzy stanowią drugą pod względem liczebności nację.

Z danych Komisji Europejskiej wynika, że najaktywniejszą nacją w projektach grupowych są Hiszpanie – stanowią 9% wszystkich uczestników. Na drugim miejscu znajdują się Włosi, a trzecią pozycję zajmują Francuzi. Polacy plasują się na ósmym miejscu (4% wszystkich wolontariuszy grupowych). Zainteresowanie tego rodzaju przedsięwzięciami rośnie z każdym rokiem, co znajduje potwierdzenie w danych Komisji Europejskiej. W latach 2018–2019 na Starym Kontynencie złożono 386 wniosków o dofinansowanie działań grupowych. Środki trafiły do 271 projektów (69 w roku 2018 i 202 w trzech rundach konkursowych w 2019 roku). W tym samym okresie w Polsce złożono 32 wnioski. W 2018 roku dofinansowano 8 projektów, w 2019 – kolejnych 17.

Wolontariat grupowy a indywidualny

Wolontariat grupowy jest w Polsce mniej popularny niż indywidualny (w latach 2018–2019 dofinansowano w naszym kraju aż 118 projektów tego typu).

Przedsięwzięcia dofinansowane w ramach EKS w Polsce w latach 2018–2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych FRSE

Trudno jednoznacznie wskazać, czy zainteresowanie wolontariatem grupowym wśród młodych ludzi rośnie, czy maleje. Z powodu pandemii COVID-19 wstrzymano realizację kilku projektów dofinansowanych w 2019 roku, które miały rozpocząć się wiosną i latem 2020 roku. Zestawienie liczby wolontariuszy biorących udział w przedsięwzięciach dofinansowanych w 2018 roku i w 2019 roku nie jest zatem miarodajne. Z danych zebranych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji wynika, że w 2019 roku w wolontariacie grupowym uczestniczyły 174 osoby, a w pierwszym półroczu 2020 roku

było ich zaledwie 66. To znaczący spadek, na który wpływ miała przede wszystkim pandemia.

Realizacji grupowych projektów wolontariatu w Polsce podjęło się 16 instytucji o różnym statusie prawnym.

Typ instytucji	Liczba instytucji	Liczba zrealizowanych projektów wolontariatu grupowego
organizacja pozarządowa	12	18
klub sportowy	2	3
jednostka samorządowa	1	2
kościelna osoba prawna będąca organizacją pożytku publicznego	1	2

Analiza wniosków o przyznanie dofinansowania pozwala stwierdzić, że organizacje prowadzące projekty wolontariatu grupowego mają doświadczenie w podejmowaniu działań społecznych – włączają się w upowszechnianie idei aktywności obywatelskiej i wolontariatu oraz w proces budowania świadomego społeczeństwa obywatelskiego, którego członkowie czynnie uczestniczą w życiu wspólnot lokalnych. Cechą łączącą wszystkie organizacje jest działanie na rzecz najbliższego otoczenia – wsi, dzielnicy czy miasta. Ponadto każdy z tych podmiotów angażuje mieszkańców, współpracuje z nimi i rozwija przeznaczone dla nich propozycje edukacyjne i oferty spędzania wolnego czasu. Wszystkie instytucje swoje działania wolontariackie kierują do dzieci i młodzieży, niektóre poszerzają grupy odbiorców o seniorów, bezdomnych oraz osoby z niepełnosprawnościami.

Z analiz Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji wynika, że na realizację wolontariatu grupowego w Polsce najczęściej decydują się podmioty, które wcześniej gościły wolontariuszy indywidualnych w ramach projektów długoterminowych.

Warto odnotować, że 168 polskich organizacji posiada ważne akredytacje na przyjmowanie zagranicznych wolontariuszy (uzyskane jeszcze przed rokiem 2018, kiedy obowiązywał program Wolontariat Erasmus+), a 123 instytucje uzyskały także Znak Jakości Europejskiego Korpusu Solidarności¹⁵. Z informacji zawartych we wnioskach o dofinansowanie wynika,

15 Złożenie wniosku o dofinansowanie projektu: Wolontariatu lub Staży i miejsc pracy wymaga od beneficjenta posiadania Znaku Jakości – certyfikatu przyznawanego przez Narodową Agencję Programu Europejski Korpus Solidarności. Proces zdobywania tego certyfikatu jest dwuetapowy – najpierw składa się wniosek online, następnie ekspert narodowej agencji spotyka się z przedstawicielami organizacji (najczęściej w jej siedzibie). Szczegółowe

że cztery organizacje, które podjęły się działań w obszarze wolontariatu grupowego, nie miały wcześniej doświadczeń w realizacji projektów międzynarodowych w tym zakresie.

Cele badania i metodologia

Celem badania było przede wszystkim uzyskanie odpowiedzi na pytanie, dlaczego polskie organizacje angażują się w projekty wolontariatu grupowego w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności. Jego realizatorzy chcieli również poznać korzyści wynikające z tego typu przedsięwzięć (zarówno dla pojedynczych uczestników, jak i całych instytucji), a także trudności pojawiające się w trakcie ich prowadzenia. Tym samym badanie umożliwiło zidentyfikowanie czynników przemawiających za prowadzeniem wolontariatu grupowego przez polskie instytucje oraz przeanalizowanie, w jakim stopniu tego typu działania wpisują się w misję, cele i codzienną pracę tych podmiotów. Pośrednio, wykazało także przyczyny mniejszej popularności projektów grupowych w Polsce.

Badaniem objęto trzy grupy zaangażowane w realizację projektów wolontariatu grupowego, a obszary badawcze zostały określone przy pomocy następujących pytań:

Grupa I (organizacje, które zrealizowały lub obecnie realizują projekty wolontariatu grupowego)

- Jakiego typu organizacje goszczą w Polsce projekty wolontariatu grupowego?
- Dlaczego organizacje realizują projekty wolontariatu grupowego? Czy angażują się też w wolontariat długoterminowy?
- Jakie są zadania wolontariuszy podczas projektu grupowego? Czym różnią się od działań w ramach wolontariatu długoterminowego?
- Jaki wpływ na organizację goszczącą, jej otoczenie i społeczność lokalną ma obecność grupy wolontariuszy?
- Jakie korzyści z projektu uzyskują uczestnicy wolontariatu grupowego?
- Jakie korzyści z projektu wolontariatu grupowego uzyskują organizacje goszczące?
- Jakie trudności napotkały organizacje w trakcie realizacji projektów?
- Do jakiego typu działań najlepiej nadaje się wolontariat grupowy, a do jakiego indywidualny, długoterminowy?

informacje dotyczące zdobycia certyfikatu można znaleźć na stronie internetowej programu w zakładce Znak Jakości (eks.org.pl/znak-jakosci). Narodowa agencja wspiera nowe instytucje w zdobyciu certyfikatu: organizuje szkolenie „Rozgrzewka” dla podmiotów zainteresowanych realizacją projektów, udostępnia również publikację *Pierwsze kroki w EKS* (bit.ly/339V7w9).

Grupa II (uczestnicy wolontariatu grupowego)

- Jakie są powody udziału w wolontariacie grupowym?
(Pytanie uzupełniono o to, czy wolontariusze rozważali wzięcie udziału w wolontariacie długoterminowym).
- Jakie były spodziewane oraz rzeczywiste korzyści z uczestnictwa w wolontariacie grupowym?
- Jakie były zadania uczestników projektu wolontariatu grupowego?
- Jak układała się współpraca z organizacją goszczącą?
- Jak układała się współpraca z innymi wolontariuszami (z Polakami i obcokrajowcami)?
- Jakie trudności pojawiły się podczas realizacji projektu?
- Czy uczestnicy projektów wolontariatu grupowego po ich zakończeniu wzięli udział w indywidualnym wolontariacie długoterminowym?
(w pytaniu zawarto dodatkową prośbę o określenie przyczyn udziału/braku udziału oraz o informacje na temat dalszych planów w tym zakresie).

Grupa III (organizacje, które nie prowadzą projektów wolontariatu grupowego, ale realizują wolontariat długoterminowy)

- Dlaczego organizacje zajmujące się wolontariatem długoterminowym finansowanym ze środków Unii Europejskiej nie realizują projektów wolontariatu grupowego?

W badaniu zastosowano triangulację metod: dokonano analizy danych zastanych (wniosków o dofinansowanie i statystyk Europejskiego Korpusu Solidarności) i przeprowadzono badanie jakościowe (10 indywidualnych wywiadów pogłębionych z koordynatorami projektów wolontariatu grupowego zrealizowanych w latach 2018–2019). Wszystkie wypowiedzi zostały zanonimizowane i zredagowane (głównie z zamiarem wyeliminowania wtrąceń, dygresji, urwanych myśli i potocznego języka) oraz skrócone (szczególnie w wypadku długich, wielowątkowych odpowiedzi). Zrealizowano również badanie ilościowe w formie ankiet online, skierowanych do wszystkich byłych wolontariuszy biorących udział w projektach wolontariatu grupowego oraz do organizacji, które w latach 2018–2019 zrealizowały przynajmniej jeden projekt indywidualnego wolontariatu długoterminowego w programie Europejski Korpus Solidarności (ale nie prowadziły projektów wolontariatu grupowego).

Ze względu na stosunkowo niewielką liczebność badanej zbiorowości oraz ograniczony zasięg badanego zjawiska, analiza miała wyraźny rys jakościowy, a jej charakter był opisowy i eksploracyjny.

Ograniczenia badania

Podstawowe ograniczenia badania wiązały się z wybraną metodologią i dotyczyły głównie relacji badacz-badany. Wywiady pogłębione zostały zrealizowane na zlecenie Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji – instytucji odpowiedzialnej za udzielanie wsparcia finansowego i merytorycznego realizatorom projektów Europejskiego Korpusu Solidarności – co mogło mieć wpływ na odpowiedzi udzielane przez koordynatorów tych przedsięwzięć. W związku z przyjętą metodologią należy ostrożnie interpretować wyniki badania, ponieważ wybrana próba nie była ani losowa, ani reprezentatywna dla wszystkich tego typu projektów realizowanych w Polsce.

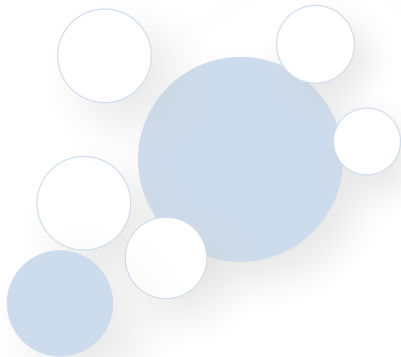
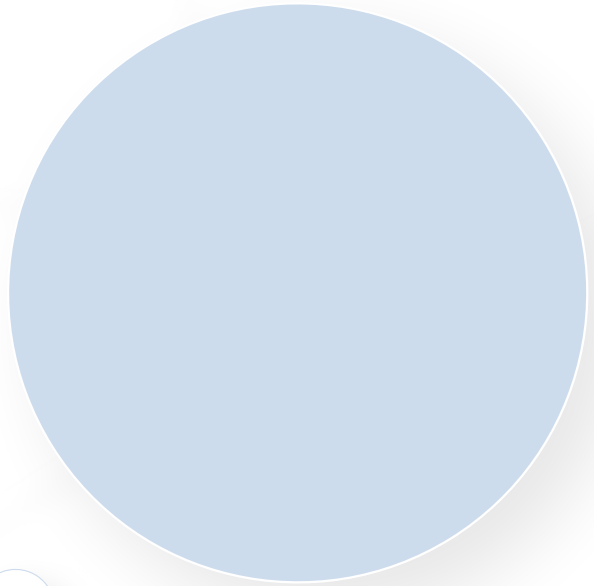
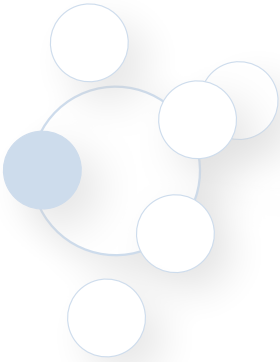
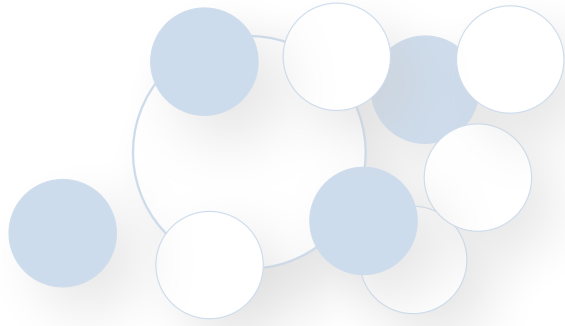
Kolejne ograniczenie związane było z terminem realizacji badania. Odbyło się ono w okresie marzec-maj 2020 roku, kiedy w Europie miało miejsce zwiększenie zachorowań na COVID-19, co mogło mieć wpływ na mniejszy zwrot ankiet online od byłych wolontariuszy.

Dobór i opis badanej próby

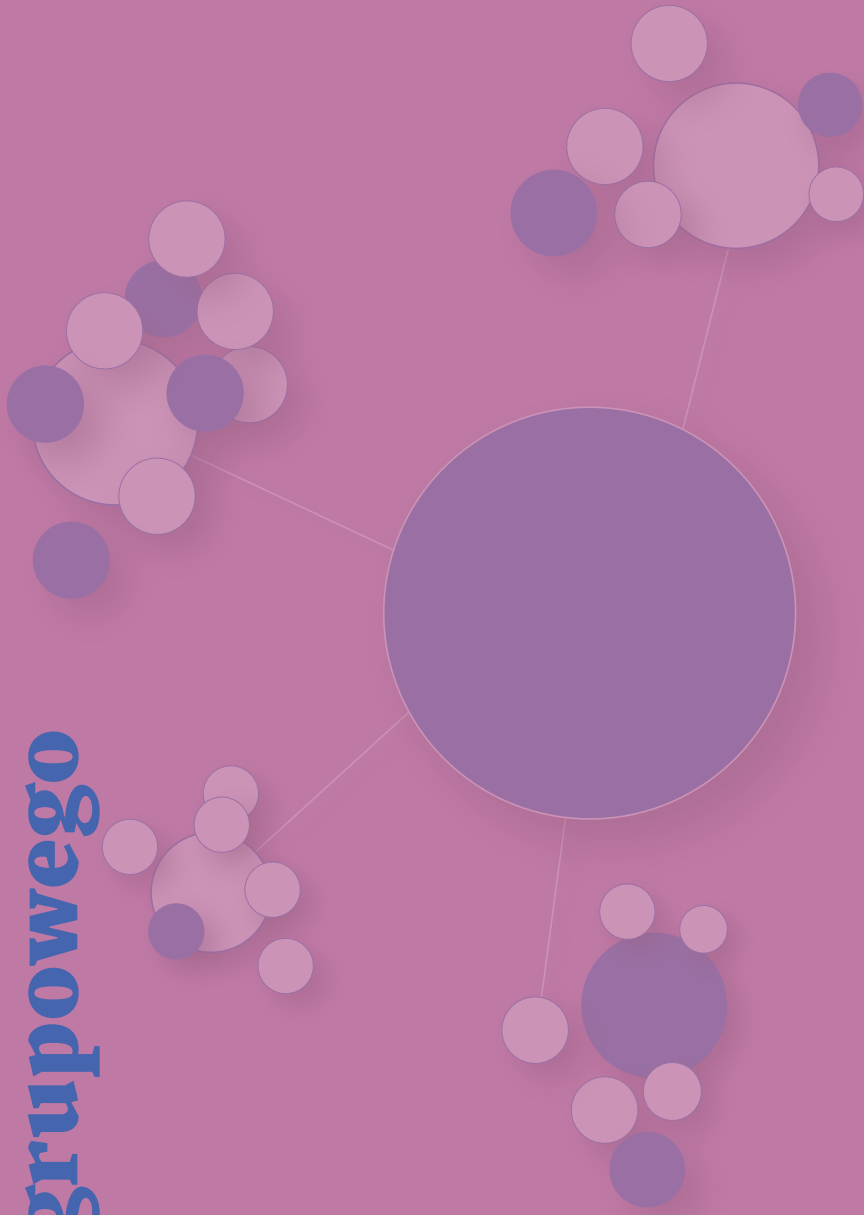
Do wzięcia udziału w badaniu jakościowym zaproszono 10 organizacji z Polski, które od 1 stycznia 2018 roku do 1 lipca 2020 roku przeprowadziły przynajmniej jeden projekt wolontariatu grupowego w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności lub były w trakcie jego realizacji. Spośród nich osiem miało doświadczenie w realizacji długoterminowych projektów wolontariatu indywidualnego w ramach programów Wolontariat Europejski i Wolontariat Erasmus+. Dwie instytucje wysyłały wcześniej polskich wolontariuszy za granicę, przy czym jedna swoje działania w projektach grupowych ograniczyła właśnie do tej aktywności. Wszystkie organizacje angażowały mieszkańców lokalnej społeczności w działania wolontariackie (zróżnicowane pod względem tematycznym).

Charakterystyka próby badanych placówek realizujących projekty wolontariatu grupowego

Typ organizacji	Liczba pracowników	Miejscowość	Województwo
organizacja pozarządowa	< 10 pracowników	miasto < 50 tys. mieszkańców	mazowieckie
organizacja pozarządowa	< 10 pracowników	wieś	świętokrzyskie
klub sportowy	10–20 pracowników	miasto < 50 tys. mieszkańców	pomorskie
organizacja pozarządowa	> 50 pracowników	miasto > 100 tys. mieszkańców	kujawsko-pomorskie
kościelna osoba prawna będąca organizacją pożytku publicznego	< 200 pracowników	miasto 30–50 tys. mieszkańców	pomorskie
organizacja pozarządowa	< 10 pracowników	miasto > 100 tys. mieszkańców	pomorskie
organizacja pozarządowa	< 10 pracowników	wieś	podlaskie
organizacja pozarządowa	< 10 pracowników	miasto > 100 tys. mieszkańców	podkarpackie
organizacja pozarządowa	< 10 pracowników	miasto < 100 tys. mieszkańców	zachodniopomorskie
jednostka samorządu	> 50 pracowników	miasto < 100 tys. mieszkańców	lubelskie

Projekty wolontariatu grupowego

Organizacje realizujące wolontariat grupowy

Podmioty realizujące projekty wolontariatu grupowego, które wzięły udział w badaniu jakościowym, to w przeważającej mierze organizacje pozarządowe, choć była wśród nich także jednostka publiczna i klub sportowy. Wszystkie pracują na rzecz swoich lokalnych społeczności. Niektóre z podmiotów mają sprecyzowany obszar działalności, np. zajęcia sportowe, edukacja prozdrowotna lub realizacja przedstawień teatralnych. Mimo niekiedy wąskiego zakresu podstawowej działalności organizacje te pozostają otwarte dla wszystkich członków lokalnej społeczności, oferując m.in. zajęcia animacyjne dla dzieci, warsztaty terapii zajęciowej czy kursy języka obcego dla seniorów.

Prowadzimy mnóstwo działań związanych z edukacją międzykulturową i szeroko pojętym dialogiem międzykulturowym. Realizujemy różnego rodzaju zajęcia czy warsztaty dla dzieci i młodzieży, np. Międzykulturowy Uniwersytet Dziecięcy we współpracy z lokalnymi szkołami czy bibliotekami, przygotowujemy pikniki i festiwale. Organizujemy też sporo wydarzeń związanych z tematami istotnymi dla naszych wolontariuszy, zarówno polskich, jak i zagranicznych. Od około dwóch, trzech lat zajmujemy się też polityką młodzieżową – dążymy do stworzenia centrum młodzieżowego oraz miejskiej strategii dla tej grupy.

[prezes, fundacja]

Jesteśmy specyficznym przykładem klubu sportowego. Chcemy pokazać dzieciakom, że poza sportem też można coś robić, więc organizujemy np. projekty ekologiczne. Aktywność fizyczna oznacza także kontuzje, więc żeby nasi zawodnicy się nie załamywali, chcemy im pokazać inne drogi życiowe.

[koordynator projektu, klub sportowy]

Wspólną cechą badanych podmiotów, oprócz silnego zakorzenienia w społecznościach lokalnych, jest bogata oferta skierowana do wszystkich grup wiekowych: od najmłodszych po seniorów. Często organizują one międzypokoleniowe zajęcia, także z udziałem całych rodzin. Organizacje nie ograniczają się do realizowania podstawowych działań statutowych, ale proponują szerszą ofertę, odpowiadającą potrzebom odbiorców. Kilka podmiotów prowadzi zajęcia dla osób z niepełnosprawnościami.

Nie wprowadzamy ograniczeń – są u nas młode dziewczyny, są pięćdziesięciolatki i są osoby z różnymi niepełnosprawnościami, w tym na wózkach inwalidzkich czy chłopcy z problemami psychicznymi.

[koordynator projektu, fundacja]

Bardzo ważne są dla nas działania międzypokoleniowe, więc odbiorcą może być zarówno siedmiolatek, jak i osoba dziewięćdziesięcioletnia. Patrzymy na naszą społeczność z lotu ptaka, dzięki czemu całościowo postrzegamy ludzi, ich doświadczenia i kompetencje.

[koordynator projektu, fundacja]

Zdarzało się, że rodzice się nie zgadzali, by ich dziecko brało udział w organizowanych przez nas działaniach międzynarodowych. Byli nieufni. Bezpośrednia praca z rodzinami, w tym z seniorami, sprawia, że zyskujemy ich zaufanie.

[prezes, fundacja]

Organizacje uczestniczące w badaniu mają bogate doświadczenie w projektach międzynarodowych: wymianach młodzieży, szkoleniach i wolontariacie długoterminowym. Głównym odbiorcą ich działań są, jak wcześniej wspomniano, mieszkańcy okolic, w których te instytucje mają swoje siedziby, jednak część z nich realizuje akcje ogólnopolskie i współpracuje w tym zakresie z podmiotami z innych części kraju oraz z zagranicy. Prawie wszystkie od wielu lat prowadzą długoterminowe projekty wolontariatu Europejskiego Korpusu Solidarności (wcześniej w ramach programów „Młodzież w działaniu”, Wolontariat Europejski i Wolontariat Erasmus+). Ważnym elementem ich codziennej pracy jest organizowanie szkoleń międzynarodowych i udział w tego rodzaju wydarzeniach. Dzięki temu ich pracownicy uczą się zarządzania projektami międzynarodowymi, pracy z osobami wykluczonymi bądź społecznościami lokalnymi, a ponadto poszerzają sieci kontaktów i znajdują partnerów do kolejnych przedsięwzięć.

Na co dzień działamy w naszym mieście, ale mamy bardzo szerokie kontakty z klubami zagranicznymi. Współpracujemy z Litwą, Ukrainą, Hiszpanią i Turcją. Od czasu do czasu odwiedzamy się.

[koordynator projektu, klub sportowy]

Chciałabym wspomnieć, że współpraca międzynarodowa dotyczy inicjatyw artystycznych, prowadzimy też regularne, sformalizowane działania z organizatorami festiwali zagranicznych. Nasi partnerzy pochodzą głównie z Europy, ale współdziałamy również z krajami azjatyckimi. Na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego reprezentowaliśmy Polskę na EXPO w Mediolanie, a wcześniej, na zlecenie Ministerstwa Kultury Tajwanu, zorganizowaliśmy warsztaty i poprowadziliśmy paradę w Saragossie.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

W każdym z badanych przypadków prace na rzecz społeczności lokalnych i przedsięwzięcia międzynarodowe przenikają się. Działania prowadzone z udziałem gości zagranicznych przyczyniają się do promowania organizacji, a tym samym zwiększają zainteresowanie lokalnej społeczności i przyciągają nowych odbiorców.

Inną cechą wspólną wszystkich badanych organizacji jest bardzo dobrze rozwinięta współpraca z lokalnymi wolontariuszami, którzy służą jej pomocą zarówno w codziennych działaniach, jak i podczas wydarzeń specjalnych, np. wystaw czy koncertów. Zdarza się, że angażowani są we wspólne działania z wolontariuszami z zagranicy.

Fundacja opiera się na trzech filarach: akcjach proekologicznych, współpracy międzynarodowej i działaniach w środowisku lokalnym. Zawsze staramy się je ze sobą łączyć.

[prezes, fundacja]

Przy naszym festiwalu teatralnym zawiązała się stała grupa wolontariatu lokalnego, ale przyjeżdżają do nas również wolontariusze z różnych części Polski, którzy chcą pomagać w przygotowaniu i realizacji tego wydarzenia.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Współpracuję z polskimi wolontariuszami. Wiem, że w czasie pandemii oni pomagają seniorom w zakupach. Tydzień temu dotarli do nas dary dla osób starszych i bezdomnych, a oni zadeklarowali, że pomogą przy rozładunku.

[koordynator projektu, fundacja]

Podmioty uczestniczące w badaniu korzystają z różnorodnych źródeł finansowania: zarówno z prywatnego sponsoringu (w tym wsparcia od międzynarodowych darczyńców), darowizn z urzędów miasta czy gminy i grantów z ministerstw. Pozyskują także środki z Unii Europejskiej za pośrednictwem Narodowej Agencji Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności oraz bezpośrednio z Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego w Brukseli. Dwa podmioty zostały zarejestrowane jako organizacje pożytku publicznego i tym samym otrzymują darowizny z 1% podatku. Ankietowani rzadko wspominali o pozyskiwaniu środków finansowych lub rzeczowych od prywatnych podmiotów.

Opieramy się na wsparciu rodziców naszych podopiecznych, staramy się też o dofinansowanie z urzędu miasta, starostwa, urzędu marszałkowskiego, Ministerstwa Sportu i Turystyki, z różnych fundacji. Spodziewamy się też środków z 1% podatku, zdarza

się, że dostajemy darowizny. W niewielkim stopniu korzystamy ze sponsoringu, ponieważ nie prowadzimy działalności gospodarczej i nie jesteśmy nastawieni na zysk. Staramy się również o środki europejskie.

[koordynator projektu, klub sportowy]

Korzystamy ze wsparcia sponsorów. Nasz szef jest osobą bardzo otwartą, ma sporo kontaktów, więc wsiada w samochód, jeździ i prosi o fundusze.

[koordynator projektu, fundacja]

Warto odnotować, że prawie wszystkie organizacje miały dobre warunki lokalowe, co nie jest oczywiste, zwłaszcza w przypadku sektora pozarządowego. Kilka z nich otrzymało lokale od miasta lub gminy bądź wynajmowało powierzchnie na preferencyjnych warunkach. Przygotowanie i wyposażenie siedzib leżało jednak w gestii władz organizacji. Badane podmioty dysponowały wystarczającą powierzchnią biurową i szkoleniową, nie zgłaszały także problemów z dostępem do sprzętu czy z pozyskaniem materiałów do realizacji działań. Uczestnicy badania podkreślali, że władze lokalne z reguły wspierały inicjatywy podejmowane przez ich instytucje.

Powody realizacji projektów wolontariatu grupowego

Organizacje biorące udział w badaniu realizowały dwa podstawowe typy działań: stałe, skierowane do lokalnej społeczności (np. cotygodniowe warsztaty, kursy na uniwersytetach trzeciego wieku, zajęcia sportowe dla wszystkich grup wiekowych czy prace na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym) oraz akcyjne, prowadzone tylko raz lub kilka razy w roku (np. festiwale muzyczne, filmowe i teatralne, koncerty, zajęcia letnie dla dzieci i młodzieży, wystawy czy happeningi). Poza jedną instytucją wszystkie badane organizacje gościły wolontariuszy długo- i krótkoterminowych. Ci pierwsi wspomagali je przeważnie w realizacji działań regularnych, drudzy (zagraniczni wolontariusze w projektach grupowych) zapraszani byli do pomocy w działaniach akcyjnych, przeważnie w okresie letnim. Dlatego należy stwierdzić, że gotowość do realizacji projektów grupowych wolontariatu wynikała w dużym stopniu z charakteru działalności organizacji goszczących, które do przygotowania dużych imprez dla lokalnej społeczności potrzebowały dodatkowych osób do pracy, dostępnych w krótkim terminie. Niektóre podmioty realizują tak wiele inicjatyw o charakterze akcyjnym, że projekty wolontariatu grupowego stały się rdzeniem ich działalności.

Włączenie się w wolontariat grupowy wynika ze specyfiki naszego miasta i tego, co się dzieje w okresie wakacyjnym, kiedy realizujemy programy dla najmłodszych, zajęcia z cyklu „Lato w mieście”. Gromadzą one tygodniowo aż 150 dzieci, więc potrzebujemy wielu zagranicznych wolontariuszy. Projekty grupowe mają bardzo fajny rytm: zaczynamy od kilku dni wprowadzenia, potem przez cztery tygodnie organizujemy zajęcia dla dzieci, półkolonie, streetworking i tak mijają te dwa miesiące.

[prezes, fundacja]

Organizujemy duży piłkarski turniej międzynarodowy dla dzieci z udziałem czternastu drużyn, w tym bardzo znanych, jak Manchester City czy Borussia Dortmund. Fajne jest to, że dzieciaki z małych miejscowości mogą się zmierzyć z takimi zespołami. Bardzo nam pomagają zagraniczni wolontariusze – w kwestiach językowych, w przygotowaniach, mają też różne pomysły na to, żeby wszyscy jak najlepiej spędzili u nas czas.

[koordynator projektu, klub sportowy]

Dla kilku badanych organizacji wolontariat grupowy był sposobem na poszerzenie zakresu działalności i zaproponowanie nowej oferty dla społeczności lokalnej. Dzięki obecności kilkunastoosobowej grupy zagranicznych wolontariuszy podmioty te były w stanie zorganizować większe wydarzenia akcyjne i urozmaicić swoje regularne działania, przygotowując m.in. zajęcia językowe czy warsztaty kulinarne. Uczestnicy badania przyznawali, że ciężko byłoby im zmobilizować przy jednym wydarzeniu tak wiele rąk do pracy w środowisku lokalnym.

Projekty wolontariatu grupowego były także wykorzystywane przez podmioty goszczące jako narzędzie do zaspokojenia pojawiających się potrzeb społecznych, np. do odnowy miejskiego ogrodu zniszczonego podczas budowy lokalnej drogi.

Rozwinięcie prowadzonych przez nas działań stało się w pewnym momencie konieczne. W związku z tym pomyśleliśmy, że w niektóre nasze inicjatywy, takie jak festiwal teatralny czy kolędowanie, włączymy osoby z zewnątrz. Dzięki temu będą się mogły realizować, a my zyskamy realne wsparcie i będziemy lepiej postrzegani w lokalnej społeczności.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Zauważyliśmy, że choć w mieście są organizowane kolonie, półkolonie czy obozy, nie ma oferty dla młodszych dzieci, rozpoczynających szkołę podstawową. Brakuje zajęć z udziałem ludzi z innych krajów i z innych kultur. Postanowiliśmy wypełnić tę lukę. Zdecydowaliśmy się wprowadzić stały program wolontariatu wakacyjnego, w ramach którego wolontariusze organizują warsztaty międzykulturowe i międzynarodowe dla dzieciaków szkolnych.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

W większości organizacji projekty grupowe poprzedzała współpraca z zagranicznymi wolontariuszami długoterminowymi. Według uczestników badania przedsięwzięcia grupowe wymagały skomplikowanego przygotowania logistyczno-organizacyjnego oraz dokładnego zaplanowania każdego dnia pracy wolontariuszy, przez co postrzegane były jako trudniejsze w realizacji. Jednak w kilku przypadkach było na odwrót – przygoda z wolontariatem zagranicznym zaczynała się od krótkoterminowych projektów grupowych, a następnie organizacja zapraszała wolontariuszy długoterminowych, którzy mieli wspierać ją nie tylko w działaniach akcyjnych, ale też w codziennej pracy (zwłaszcza, że społeczność lokalna w tym przypadku zdążyła się już przyzwyczaić do obecności gości z zagranicy). Tym samym, obcokrajowcy pracujący regularnie na rzecz tych podmiotów stali się ich naturalną częścią.

Rekrutacja wolontariuszy grupowych i przygotowania do projektu

Badane organizacje podkreślały znaczenie rzetelnie przeprowadzonego procesu rekrutacji wolontariuszy do projektu grupowego. Potencjalni uczestnicy muszą być świadomi, na czym będą polegać ich obowiązki, a także tego, że z uwagi na akcyjny charakter wielu działań, w które będą zaangażowani, praca może wykroczyć poza standardowe osiem godzin dziennie. Niezwykle ważne jest ponadto dopasowanie wolontariuszy, ich umiejętności i predyspozycji do zadań, z którymi będą się mierzyli. Konieczne jest zapoznanie potencjalnych wolontariuszy ze specyfiką kraju i miejscowości, do których mają przyjechać. Badane organizacje rozpoczynały rekrutację najczęściej na kilka miesięcy przed planowanym startem działań. Proces ten zwykle odbywał się dwuetapowo: najpierw kandydaci wysyłali do instytucji swoje życiorysy, a wybrane na tej podstawie osoby były weryfikowane bardziej szczegółowo, zwykle podczas rozmowy przez komunikator internetowy. W większości przypadków liczba zgłoszeń przewyższała kilkukrotnie liczbę dostępnych miejsc w projekcie wolontariatu grupowego.

Czasami zgłoszeń jest za dużo, byśmy mogli wszystkie osoby przyjąć. Gwarantujemy naszym gościom zakwaterowanie, a liczba miejsc noclegowych jest ograniczona.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Uczestnicy badania podkreślali niezwykle istotną rolę organizacji wysyłającej, zajmującej się za granicą wyszukiwaniem i wstępną rekrutacją do projektu grupowego. Niektóre podmioty do pozyskania wolontariuszy wykorzystywały zaprzyjaźnione instytucje zagraniczne, z którymi wcześniej współpracowały. Wsparcie organizacji wysyłającej jest o tyle ważne, że odpowiada ona za przygotowania kandydatów do wolontariatu, zajmując się m.in. szkoleniami

przed wyjazdem, a także kwestiami związanymi z ubezpieczeniem czy uzyskaniem wizy. Niektóre organizacje rekrutują wolontariuszy innymi kanałami, np. przez grupy facebookowe czy ogłoszenia zamieszczane na portalach wolontariackich.

Za każdym razem partnerzy otrzymują od nas infopak, zawierający pełny zakres informacji o projekcie i odpowiedzi na pytania, które mogą zadać kandydaci. Instytucje zagraniczne z nami współpracują, zbierają zgłoszenia, a następnie odsyłają je do nas.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Współpracuje z nami partner z Ukrainy, który nam pomaga w rekrutacji. Ta organizacja ma kontakty z innymi instytucjami kulturalnymi i młodzieżowymi oraz z uczelniami, a ponadto przygotowuje wolontariuszy. Prowadzi szkolenia przed wyjazdem, załatwia ubezpieczenie, a nam przysyła listę rekrutacyjną, z której wybieramy uczestników projektu.

[koordynator projektu, urząd]

Niezwykle istotnym elementem przygotowania do goszczenia grupy wolontariuszy jest zapewnienie im zakwaterowania i wyżywienia. W związku z tym, że większość tego typu projektów odbywa się w okresie letnim, kiedy bazy noclegowe przeżywają największe obciążenie, uczestnicy badania twierdzili, że tym aspektem projektu należy zająć się z dużym, co najmniej kilkumiesięcznym, wyprzedzeniem. Wolontariusze najczęściej mieszkają w akademikach lub w prywatnych kwaterach. Ankietowani koordynatorzy podkreślali, że należy zadbać o zapewnienie im prywatności. Projekty wolontariatu grupowego są intensywne, ich uczestnicy przebywają ze sobą niekiedy po kilkanaście godzin dziennie, dlatego tak istotne jest to, by mieli oni także czas i przestrzeń tylko dla siebie.

Wyzwaniem dla podmiotów goszczących była czasem konieczność zapewnienia wyżywienia uczestnikom projektu. Często korzystano w tym zakresie z lokalnych stołówek (np. szkolnych) bądź zdecydowano się na zamawianie obiadów z dowozem. Sporadycznie zdarzało się, że uczestnicy sami gotowali obiady dla całej grupy.

Kilka organizacji sygnalizowało, że po zakończonym projekcie wolontariatu grupowego organizacje wysyłające były w stanie zagospodarować powracających wolontariuszy, wykorzystując ich doświadczenie i umiejętności zdobyte za granicą na rzecz tamtejszych społeczności lokalnych.

Niektóre organizacje zagraniczne kładą duży nacisk na to, żeby pozostać w kontakcie z wolontariuszami po ich powrocie z projektu. Zależy im na tym, organizują z nimi wywiady, umieszczają informacje o ich działaniach na swoich stronach internetowych, kontaktują się z lokalnymi mediami. Wolontariusze dzielą się swoim doświadczeniem – tak właśnie promuje się Europejski Korpus Solidarności.

[koordynator projektu, fundacja]

Myślę, że utrzymanie kontaktu z wolontariuszami po zakończeniu projektu jest bardzo ważne. Oni do nas przyjeżdżają przepętnieni energią, są skupieni i robią coś z przekonaniem, coś im wychodzi, odnoszą pierwsze sukcesy, a kiedy zaczynają się wdrażać, wracają do siebie. Moim zdaniem w tym momencie organizacje wysyłające powinny rozpocząć pracę nad zagospodarowaniem potencjału wolontariuszy. Moje doświadczenia we współpracy z nimi w tym zakresie są jednak bardzo złe.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Dzięki zaangażowaniu w projekty w charakterze organizacji wysyłającej instytucje mają możliwość zdobycia aktywnych współpracowników. Po powrocie z wyjazdu młodzi ludzie są pełni entuzjazmu i chętni do działania. W trakcie grupowej aktywności zdobywają doświadczenia oraz umiejętności, którymi po powrocie chętnie dzielą się z innymi wolontariuszami czy pracownikami instytucji. Po przeprowadzeniu ewaluacji projektu grupowego niektóre organizacje starają się włączać wolontariuszy w swoje codzienne działania. Koordynatorzy podkreślają, że przygotowanie poprojektowego planu „zagospodarowania” uczestnika projektu (we współpracy z nim) ułatwia pozyskanie aktywnych wolontariuszy na dłuższy czas.

Zadania wolontariuszy podczas projektów grupowych

Praca w ramach wolontariatu grupowego trwa zazwyczaj od dwóch tygodni do dwóch miesięcy, w zależności od specyfiki projektu. Wyróżnić można dwa typy przedsięwzięć: krótkie, kilkudniowe (np. koncerty, festiwale) i dłuższe, kilkutygodniowe (np. półkolonie dla dzieci, „Lato w mieście”). Konkretnie zadania, w które zaangażowani byli wolontariusze, wynikały bezpośrednio z charakteru działań projektowych.

Zazwyczaj po przyjeździe do Polski wolontariusze byli wprowadzani w zadania organizacji goszczącej. Następnym krokiem była prezentacja szczegółowego harmonogramu działań i podział ról w projekcie, zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami i predyspozycjami poszczególnych członków grupy. Na tym etapie prowadzono działania integracyjne, a także przekazywano uczestnikom projektu podstawowe informacje dotyczące Polski, najbliższej okolicy i bezpieczeństwa, w której mieli pracować.

Nawet w przypadku krótszych, kilkudniowych działań (np. czterodniowego festiwalu filmowego czy dwudniowego festiwalu muzycznego) pobyt wolontariuszy w Polsce zazwyczaj i tak trwał kilka tygodni, gdyż przygotowania techniczne i logistyczne do ich przyjęcia były czasochłonne. Ponadto, po zakończeniu realizowanego wydarzenia, goście pomagali w pracach porządkowych, a także wspierali wolontariuszy długoterminowych w ich codziennych działaniach.

Nasze wydarzenia są krótkie i intensywne, ale wymagają wielu przygotowań – drukowania list uczestników, identyfikatorów, koordynacji logistycznej itp. Ponadto wolontariusze brali udział w dwudniowych szkoleniach z zarządzania projektami, założyliśmy bowiem, że każde zadanie jest swego rodzaju projektem.

[koordynator projektu, urząd]

Zadania wolontariuszy grupowych zaangażowanych w dłuższe działania (np. półkolonie dla dzieci i młodzieży, zajęcia w ramach „Lata w mieście” czy pielęgnację ogrodu permakulturowego), oprócz kwestii organizacyjnych i technicznych, obejmowały także planowanie kolejnych aktywności oraz współtworzenie harmonogramu prac we współpracy z organizacjami goszczącymi. Niektóre z nich zostawiały wolontariuszom dużo swobody w tym zakresie, dzięki czemu czuli się oni bardziej odpowiedzialni za przebieg projektu i jego odbiór w grupie docelowej.

Wychodzimy z założenia, że naszym zadaniem nie jest wydawanie poleceń wolontariuszom, tylko współpraca z nimi. W gruncie rzeczy oni również wpływają na nas w trakcie spotkań, wskazują nam, że wszyscy jesteśmy częścią większego przedsięwzięcia, że mamy do zrealizowania określone działania i kształtujemy je w taki sposób, jak chcemy. Edukacja pozaformalna polega właśnie na tym, żeby wyznaczać jakąś przestrzeń i dawać możliwości elastycznego podejścia do procesu nauczania. Staramy się z nimi pracować na zasadach partnerskich, choć musimy ustalić i egzekwować pewne zasady, bo inaczej wszystko by się nam rozluźniło. Wolontariusze jednak z czasem przyjmują ten system i wyjeżdżają od nas bardzo zadowoleni. Doceniają, że mogli swobodnie zbierać informacje i wyrażać swoje opinie (które były brane pod uwagę).

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Zagospodarowanie czasu wolnego wolontariuszy to istotny element projektu grupowego. Ma on zwłaszcza znaczenie w przypadku dłuższego przedsięwzięcia, przekraczającego miesiąc. Jego uczestnicy mają zwykle siedem dni wolnych od zajęć, które wykorzystują np. na lepsze poznanie Polski czy odwiedzić znajomych. Badani koordynatorzy sygnalizowali, że wielu wolontariuszy urlop

przeznaczało na pracę dla organizacji goszczącej i lokalnej społeczności. Nie zgłaszano większych problemów dyscyplinarnych podczas pobytu gości w Polsce.

Podczas trwania wolontariatu uczestnicy mają tydzień urlopu. Mogą wybrać termin odbioru dni wolnych i wykorzystać je w dowolny sposób – na podróże po Polsce i Europie, zwiedzanie.

[koordynator projektu, klub sportowy]

W ramach wolontariatu grupowego uczestnicy nie mają zbyt wiele czasu wolnego. Po przyjeździe od razu wchodzą w projekt – przez dwa tygodnie biorą udział w szkoleniach, codziennie od godziny 10 do 17. W tym okresie nie ma mowy o odpoczynku – dzieci czekają na swoje warsztaty, więc wolontariusze bardzo intensywnie pracują. Sami ustalają sobie tempo pracy. Minimalny tygodniowy wymiar zajęć to 40 godzin, ale oni często poświęcają swój czas wolny, realizując popołudniami dodatkowe działania. Zdarza się, że bywają przemęczeni – w takich sytuacjach dajemy im dodatkowy dzień na odpocznerek.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Trafialiśmy na bardzo odpowiedzialnych ludzi. Kiedy np. wskazaliśmy im określone miejsce na rozpalenie ogniska, to oni stosowali się do naszych zaleceń. Ma to znaczenie o tyle, że znajdujemy się w specyficznym obszarze, w pasie przygranicznym. Nasi wolontariusze zdają sobie sprawę, że za złamanie obowiązujących zakazów grożą poważne konsekwencje.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Działania wolontariuszy grupowych i indywidualnych

Ponieważ zdecydowana większość badanych podmiotów realizowała zarówno długoterminowy wolontariat indywidualny, jak i krótkoterminowe projekty wolontariatu grupowego, warto omówić kwestię przenikania się zadań i współpracy dwóch typów wolontariuszy, nierzadko działających jednocześnie w organizacji goszczącej.

Większość koordynatorów projektów, którzy zarządzali zarówno projektami wolontariatu krótkoterminowego, jak i długoterminowego, podkreślała odmienny charakter tych dwóch rodzajów działań oraz zupełnie różną motywację ich uczestników. Osoby, które realizują wolontariat długoterminowy chcą się sprawdzić, a nawet zmienić samych siebie. Zależy im na rozwoju, na zdobywaniu kompetencji i pierwszych doświadczeń zawodowych, w związku z czym mają jasno sprecyzowane oczekiwania wobec projektu i jego wyników. Z kolei krótkoterminowy wolontariat grupowy, z uwagi na akcyjny charakter, częściej bywa utożsamiany z zabawą, z poznaniem innych ludzi czy ze sposobem na ciekawe i pożyteczne spędzenie wakacji, w związku

z czym nastawienie jego uczestników do zadań i celów przedsięwzięcia jest diametralnie różne. Tutaj liczy się efekt, z reguły szybciej dostrzegalny niż rezultaty wolontariatu długoterminowego.

Wolontariusz długoterminowy ma pełną świadomość, że czeka go pełnoetatowa praca. On na pierwszym miejscu stawia wykonywanie zadań. W przypadku wolontariuszy krótkoterminowych sytuacja jest odwrotna – dla nich przede wszystkim liczy się zabawa (nawet w czasie pracy) i dobrze spędzony czas.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Koordinatory zauważali także, że różna jest dynamika pracy i przebiegu projektu w przypadku projektów grupowych i indywidualnych. Z racji tego, że wolontariat grupowy trwa maksymalnie dwa miesiące, łatwiej można utrzymać motywację uczestników, a pojawiające się kryzysy są dużo płytsze i prostsze do zażegnania niż w przypadku wolontariatu długoterminowego.

Praca z grupą jest dużo bardziej bezpieczna dla organizacji goszczącej. Uczestnicy projektu nie zdążą się wypalić czy „złapać doła”. Nasze doświadczenie związane z wolontariatem długoterminowym wskazuje, że po dwóch miesiącach jego uczestnicy konfrontują swoje oczekiwania sprzed przyjazdu z tym, co zastali na miejscu. Wiadomo, że w takich sytuacjach zawsze coś przebiega inaczej niż się zakładało. W przypadku wolontariatu krótkoterminowego nie ma takich dylematów – wolontariusze wyjeżdżają, zanim zaczną ich trapić jakiegokolwiek wątpliwości. Wolontariat krótkoterminowy jest przy tym bardzo intensywny – dość szybko można zrealizować wiele fajnych rzeczy. W długoterminowym wszystko jest bardziej rozłożone w czasie.

[prezes, fundacja]

W niektórych przypadkach pojawiały się konflikty podczas angażowania wolontariuszy grupowych i indywidualnych we wspólne działania. Wynikały one przede wszystkim z zakresu przydzielonych im obowiązków i różnicy w doświadczeniu w pracy na rzecz organizacji goszczącej oraz lokalnej społeczności. Wolontariusze długoterminowi, w związku ze sporym stażem w danej instytucji, zajmowali się działaniami administracyjno-biuroowymi i koordynacyjnymi, co nie zawsze spotykało się z aprobatą wolontariuszy grupowych. Jedną z badanych organizacji początkowo łączyła wszystkich w pracy nad wakacyjnym projektem półkolonii dla dzieci. To rodziło jednak napięcia: uczestnicy projektu grupowego czuli się mocno związani z całym przedsięwzięciem, bo właśnie w związku z jego realizacją zostali zaproszeni do Polski. Wolontariusze indywidualni z kolei bardziej utożsamiali się z samą organizacją goszczącą, ponieważ pracowali w niej od kilku miesięcy, dzięki

czemu zdążyli poznać polskie realia, specyfikę pracy instytucji oraz grupy docelowe, na których rzecz działali. Próby koordynowania przez nich pracy wolontariuszy grupowych nie powiodły się.

„Nowi” wolontariusze (grupowi) po przyjeździe spotkali „starych”, długoterminowych, którzy są u nas od pięciu miesięcy. Można zatem zrozumieć, że ci drudzy mieli inny zakres obowiązków, trochę większą odpowiedzialność, wykonywali bardziej wymagające zadania, spinali i koordynowali działania. Pojawiało się jednak sporo zgrzytów – skoro wszyscy są wolontariuszami, dlaczego niektórzy z nich mają wydawać polecenia innym? Taka sytuacja jest wyzwaniem dla koordynatorów, którzy mają dwa wyjścia: mogą czegoś żądać lub nawiązać dialog. Moim zdaniem, obie strony muszą się nauczyć rozmawiania ze sobą. Jednak, biorąc pod uwagę nasze doświadczenia, trzeba stwierdzić, że najkorzystniejsze jest rozdzielanie zadań tych dwóch grup.

[prezes, fundacja]

Dwa lata temu postanowiliśmy, że nie będziemy łączyć dwóch różnych typów wolontariatu. Doszliśmy do takiego wniosku po tym, gdy w jednym z projektów wolontariusze długoterminowi uznali, że bardziej atrakcyjne są dla nich zadania wykonywane przez krótkoterminowych, w związku z czym zaczęli się w nie angażować. To z kolei prowadziło do sytuacji konfliktowych – nie do końca było jasne, jaka jest ich rola w tych działaniach.

[prezes, fundacja]

Uczestnicy badania zwracali ponadto uwagę na konieczność odmiennego planowania pracy wolontariuszy indywidualnych i grupowych, w związku z różną długością projektów, w których biorą udział. Podkreślali również, że wolontariat długoterminowy wiąże się z codziennym wsparciem działań organizacji goszczącej i budowaniem długotrwałych relacji ze społecznością lokalną, podczas gdy wolontariat grupowy ma charakter akcyjny i nastawiony jest na natychmiastowy i widoczny efekt.

Praca z wolontariuszami długoterminowymi jest specyficzna. Oni są z nami przez rok i ta perspektywa czasowa pozwala nam dobrze zaplanować działania. Uczestnicy dłuższych projektów mają możliwość zgłębienia nowego języka i lepszego poznania nowej kultury. Praca z nimi jest rozłożona w czasie.

[koordynator projektu, fundacja]

Wolontariusze krótkoterminowi mogą się szybciej wykazać, zgodnie z założeniem: angażuję się, robię coś i wyjeżdżam.

[koordynator projektu, fundacja]

Rezultaty i oddziaływanie projektów wolontariatu grupowego

Efekty pracy grupy wolontariuszy były często rozpatrywane w kontekście osiągnięć długoterminowych wolontariuszy indywidualnych. Koordynatorzy projektów zwracali przy tym uwagę, że krótkotrwała praca grupy wolontariuszy jest często lepiej widoczna niż długofalowe działanie pojedynczych osób. Trzeba jednak mieć świadomość, że do tego, by projekt wolontariatu grupowego mógł się zakończyć sukcesem, potrzeba miesięcy przygotowań, w które często włączani są wolontariusze indywidualni. Praca przygotowawcza jest bardzo ważna w kontekście spodziewanych rezultatów projektu grupowego.

Koordynatorzy wskazują, że te dwa typy projektów różnią się między sobą, więc inne są też efekty tych przedsięwzięć. Nie oznacza to jednak, że długoterminowa praca wolontariuszy indywidualnych ma mniejsze znaczenie – to oni wspierają na co dzień organizacje goszczące, wykonując istotne zadania, choć nie zawsze dostrzegane przez odbiorców (np. prace biurowe, prowadzenie stron internetowych czy obsługiwanie mediów społecznościowych).

Trzeba również dodać, że projekty indywidualne nastawione są w równym stopniu na uczenie się wolontariuszy i pracę na rzecz społeczności oraz organizacji goszczącej, podczas gdy celem projektu grupowego jest szybkie uzyskanie znaczącej pomocy w realizacji konkretnego, zwykle krótkotrwałego zadania. Liczny zespół wolontariuszy, który w jednym czasie dołącza do przedsięwzięcia, mocno zaznacza swoją obecność. Przedstawiciele organizacji goszczących byli zgodni, że efekty pracy są widoczne od razu, co zgodnie uznano za jedną z największych zalet tego typu przedsięwzięć. Według nich wolontariat grupowy służy do działania, a długoterminowy – do budowania trwałych relacji z otoczeniem.

Wolontariusze długoterminowi mają dobry kontakt z przedstawicielami lokalnej społeczności. Są w stanie nawiązać nić przyjaźni z przedszkolanką czy nauczycielką, a dzięki temu, że projekt trwa długo, mają czas na wzmacnianie tych relacji.

[prezes, fundacja]

Społeczność lokalna

Nie sposób jednoznacznie ocenić, który typ projektu wolontariackiego ma większy wpływ na społeczność lokalną i organizację goszczącą. Odpowiedzi koordynatorów były w tej kwestii spolaryzowane, a ich opinie różniły się w zależności od rodzaju działania, w które angażowali się wolontariusze. Jedni twierdzili, że wolontariat grupowy ma większe oddziaływanie, ponieważ realizowane w jego ramach wydarzenia (np. koncerty czy festiwale) są widowiskowe i skutecznie zapadają w pamięć. Inni podkreślali, że to właśnie bez codziennej pracy wolontariuszy indywidualnych, którzy w największym stopniu

wspierają na co dzień organizacje goszczące, wiele podejmowanych działań miałyby mniejszy zasięg i inny przebieg.

W opinii koordynatorów projekty wolontariatu grupowego mają bardzo duży wpływ na społeczność lokalną. Mieszkańcy danej okolicy, widząc tak wielu obcokrajowców pracujących w ich otoczeniu, często spontanicznie włączają się w realizowane działania oraz poznają bliżej ideę wolontariatu.

W naszej wsi na stałe mieszka 200 osób. Kiedy przyjeżdża 20 wolontariuszy, to od razu ich widać. Goście są bardzo pozytywnie odbierani w społeczności lokalnej. Zajmują się wieloma rzeczami – sprzątają, organizują festyny, uczą dzieciaki języków. Nie ma się do czego przyczepić.

[prezes, fundacja]

Przedstawiciele społeczności lokalnej otwierają się na wolontariat. Widzą, że nie trzeba się bać takich działań. Dzieciaki rozwijają się w wymiarze językowym i zaczynają szukać kontaktów międzynarodowych. Pozbywają się obaw. Wpływa to również na to, jak postrzegają świat – są bardziej chętni do wyjazdów i udziału w wolontariacie.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Uczestnicy badania często wspominali o działaniach podejmowanych wspólnie przez wolontariuszy i społeczność lokalną. Zdarzało się, że ci pierwsi dostrzegali jakieś problemy i wraz z mieszkańcami angażowali się w ich rozwiązanie. Przykładem jest zagospodarowanie i odnowienie terenu wokół garaży osiedlowych w ramach jednego z projektów. Tę akcję zainicjowali wolontariusze, kiedy zauważyli, że to zaniedbane otoczenie jest popularnym miejscem spotkań miejscowej młodzieży. Wspólnie z młodymi ludźmi i ich rodzicami posprząkali tę okolicę, pomalowali garaże i do władz osiedla wystosowali prośbę o ustawienie kilku ławek (pojawiły się kilka dni po ich wyjeździe).

Wolontariusze pracowali nie tylko na rzecz lokalnej społeczności, ale i uczestników organizowanych wydarzeń (np. dużych koncertów), które, zwłaszcza w okresie wakacyjnym, przyciągają gości z całego kraju.

Wpływ naszych wolontariuszy na społeczność lokalną był trudny do uchwycenia. Byli wprawdzie widoczni, mieli specjalne koszulki, wskazujące, że działają w projekcie EKS, ale głównie zajmowali się obsługą turystów i uczestników festiwalu, w tym gości zagranicznych.

[koordynator projektu, jednostka publiczna]

Koordynatorzy podkreślali, że przygotowanie mieszkańców na przyjazd wolontariuszy ma ogromne znaczenie, zwłaszcza w mniejszych i bardziej zamkniętych społecznościach. Jeden z opisywanych przez nich przypadków dotyczył niewielkiej przygranicznej wsi. Gdyby bez zapowiedzi pojawiła się w tej miejscowości z dnia na dzień grupa obcokrajowców, naturalną reakcją byłoby powiadomienie straży granicznej. Dziś mieszkańcy tych okolic wiedzą, że obecność kilkunastu gości z zagranicy to znak, że będzie działo się coś ciekawego. I choć nadal widok grup wolontariuszy wywołuje zdziwienie w społeczności lokalnej, to jednak zazwyczaj goście zagraniczni spotykają się z życzliwym przyjęciem.

Kiedy trafiło do nas dziesięciu wolontariuszy, do których dołączyło kilku miejscowych, ludzie włączali się w ich działania. Choć, trzeba przyznać, trochę się dziwili, skąd się tutaj wzięły osoby z różnych stron świata, po co przyjechały i... dlaczego im się chciało.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Mieszkańcy bardzo się cieszyli i jednocześnie dziwili, że przyjeżdżają do nas z daleka młodzi ludzie, którzy organizują gry i zabawy dla naszych dzieci.

[koordynator projektu, fundacja]

Ważne, że „przywyczailiśmy” społeczność lokalną do projektu jeszcze na etapie jego opracowywania, kiedy rodził się konkretny pomysł. Zapowiadaliśmy, że przybędzie do nas grupa wolontariuszy z różnych krajów i dołoży swoją cegiełkę do tego, by nasz ogród znowu wyglądał bardzo ładnie. Na początku mieszkańcy byli bardzo zdziwieni, później jednak obserwowaliśmy, że projekt ich zmienia. Jednym z jego efektów pośrednich i największą wartością, jest to, że zgłaszają się kolejne osoby chętne do pracy na rzecz naszego ogrodu.

[koordynator projektu, fundacja]

Organizacje goszczące

Uczestnicy projektów wolontariatu krótkoterminowego zapewniali istotne wsparcie organizacyjne instytucjom goszczącym. Większość badanych podmiotów nie byłaby w stanie uzyskać założonych rezultatów jedynie w oparciu o wolontariuszy lokalnych czy własnych pracowników, ponieważ do przygotowania różnego typu wydarzeń musiałaby na kilka miesięcy zatrudnić lub zmobilizować niekiedy nawet kilkanaście osób. Wolontariat krótkoterminowy ma także konkretny wymiar finansowy, związany z redukcją kosztów funkcjonowania instytucji, a to, że wolontariuszami są osoby z zagranicy, dodatkowo zwiększa atrakcyjność oferty podmiotów goszczących i przyciąga nowe osoby, zainteresowane ich działaniami. Ponadto, dzięki dużej widoczności

działań wolontariuszy organizacje skuteczniej docierają ze swoimi propozycjami do lokalnej społeczności.

Brakuje nam środków na etaty, klubu nie stać na zatrudnienie trenerów. Ważnym aspektem wolontariatu krótkoterminowego jest też to, że prace wykonywane w ramach projektu nie obciążają naszego budżetu.

[koordynator projektu, klub sportowy]

To są dodatkowe ręce do pracy, dostępne od zaraz, w zakresie umożliwiającym przeprowadzenie założonych działań. Bez pomocy tych piętnastu wolontariuszy zagranicznych byłoby nam bardzo ciężko.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Pracujemy z osobami w wieku od 13 do 19 lat – ludzie w tym wieku rzadko włączają się w coś długofalowo, ciężko przykuć ich uwagę na dłużej. Zwykle ich zaangażowanie jest akcyjne, ad hoc i po krótkim czasie spada. Przy wolontariacie grupowym tego nie obserwujemy. Jestem w szoku, że podczas wakacji czternasto-, piętnastolatki przychodzą do nas codziennie i zajmują się dziećmi. Charakterystyka projektu grupowego sprawia, że młodzi polscy wolontariusze chętniej się w niego angażują – mają konkretne zadania do wykonania i określony horyzont czasowy. Jeśli ktoś się zobowiąże do bycia z nami przez dwa tygodnie wakacji, to zwykle zostaje... na dwa miesiące.

[prezes, fundacja]

Obecność wolontariuszy krótkoterminowych pozytywnie wpływa na wizerunek organizacji i służy promocji jej działań. Jest to także dobry sposób na zainteresowanie lokalnych mediów i budowanie relacji z podmiotami partnerskimi. Zdaniem koordynatorów pomaga w tym międzynarodowy charakter projektów i to, że w wielu społecznościach wciąż osoby z zagranicy są sporą atrakcją, „egzotyką”.

Wolontariat zagraniczny to dla nas forma promocji. W trakcie projektu odwiedzamy szkoły, w których rozdajemy ulotki z naszą ofertą, z harmonogramem zajęć pozalekcyjnych.

[koordynator projektu, fundacja]

Co roku regionalna telewizja i lokalne radio interesują się projektem. Naszym działaniom zawsze towarzyszą dziennikarze.

[koordynator projektu, fundacja]

Wielu koordynatorów zauważyło, że włączenie się w wolontariat grupowy sprzyja ich własnemu rozwojowi – dzięki temu lepiej rozumiewają się w języku

obcym, uczą się planowania i nadzorowania działań, stają się bardziej kreatywni. Jeden z nich dostrzegł ponadto, że efekty jego pracy są bardziej widoczne i są doceniane – zarówno przez mieszkańców miasta, jak i przez przełożonych. Inny uczestnik badania wspominał, że dzięki współdziałaniu z wolontariuszami krótkoterminowymi miał okazję sprawdzić w praktyce nowe narzędzia i metody zarządzania grupą, które poznał podczas szkoleń. Kilku koordynatorów zwróciło uwagę, że udział w wolontariacie grupowym uczy dystansu do siebie i do swojej pracy.

Uczestnictwo w projekcie na pewno ma na mnie wpływ. Dojrzewam jako człowiek, a kontakt z młodymi ludźmi z zagranicy bardzo mi pomaga. Żona zauważyła, że trochę podszkoliłem język angielski.

[koordynator projektu, fundacja]

Jesteśmy coraz starsi, a nasi wolontariusze pozostają wciąż w tym samym wieku. Co roku przyjeżdżają do nas dziewiętnastolatki z Włoch, ale za każdym razem inaczej myślą i mają inne podejście do życia. Musimy się do nich dostosować.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Wolontariusze

Zdaniem koordynatorów projektów wolontariusze krótkoterminowi odnoszą innego rodzaju korzyści z udziału w wyjazdach zagranicznych niż długoterminowi. Ci pierwsi uczą się pracy w grupie, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, stają się bardziej kreatywni podczas poszukiwania rozwiązań. Długoterminowi zaś, po blisko rocznym pobycie w Polsce w większości przypadków posługują się naszym językiem na poziomie komunikatywnym, rozwijają zdolności społeczne i kompetencje zawodowe (m.in. umiejętność tworzenia dokumentów, współdziałania w zespole, podejmowania inicjatywy). Przede wszystkim jednak dowiadują się wiele o sobie i sprawdzają swoje możliwości w nowym otoczeniu.

Uczestnicy długoterminowych projektów mogą kompleksowo, od początku do końca, nauczyć się wykonywania jakiegoś działania. Poznają zatem zasady przedsiębiorczości oraz sposoby wdrażania w życie swoich pomysłów. Uczą się też planowania procesu i wprowadzania na bieżąco zmian w działaniu, prowadzących do osiągnięcia zamierzonego efektu. W projektach krótkoterminowych nie ma na to czasu. Zdarza się, że brakuje kontynuacji, nie można postawić „kropki nad i”. Wolontariusze powiedzieli mi kiedyś, że woleliby pracować pięć razy z tą samą grupą dzieci i uzyskać konkretny efekt, niż zrobić ten sam warsztat dla pięciu różnych grup – mieli poczucie, że coś zaczynają, ale już nie kończą. Z projektu krótkoterminowego na pewno wyniosą umiejętność pracy

w zespole, dowiedzą się, jak wydobyć potencjał z różnych ludzi i w jaki sposób można ich włączyć we wspólne działania. W przedsięwzięciu długoterminowym mogą realizować swoje zamierzenia i dowiadują się wiele o sobie, m.in. tego, jak sobie radzą w sytuacjach kryzysowych. W projekcie krótkoterminowym tego nie ma, wszystko odbywa się bardzo szybko, na pozytywnej fali, a kryzys nie ma kiedy się pojawić.

[prezes, fundacja]

Wolontariat krótkoterminowy umożliwia uczestnikom sprawdzenie się w quasi-zawodowym środowisku, poznanie bezpośrednio, „od kuchni” sposobów organizowania, planowania i realizowania dużych przedsięwzięć. Jest także doskonałą szkołą planowania i przewidywania. Niektórzy koordynatorzy porównywali projekty wolontariatu grupowego do szkoleń: trwają również stosunkowo krótko, są bardzo intensywne i w skondensowanej formie dostarczają dużą porcję informacji i wrażeń. Wolontariat daje jednak szansę doświadczenia w praktyce tego, co szkolenia oferują jedynie w teorii.

Grupowe projekty są bardzo zbliżone do szkoleń. Jednak trzeba dodać, że to, co w trakcie kursów pozostaje w sferze teoretycznej czy jest symulowane, w grupowym projekcie ma szansę się zrealizować.

[koordynator projektu, fundacja]

Chcieliśmy, żeby wolontariusze nam pomogli, ale jednocześnie, żeby się nauczyli, jak organizować duże wydarzenia. Zależało nam, żeby poprzez zaangażowanie w pracę, w całą tę logistykę, zobaczyli, jak to wygląda.

[koordynator projektu, jednostka publiczna]

Koordynatorzy wspominali o towarzyskim aspekcie wolontariatu krótkoterminowego. Uczestnicy tego rodzaju projektów zazwyczaj szybko tworzyli zgraną grupę, wymieniali się doświadczeniami, poglądami, a przy okazji rewidowali stereotypy na temat innych narodowości czy religii.

Wolontariusze często się ze sobą kontaktowali. Prowadzili ciekawe, różnorodne dyskusje, m.in. na temat sytuacji społeczno-gospodarczej, zarobków, kariery, życia po studiach. Dowiadawali się od siebie, jak znaleźć pracę, co daje ukończenie uczelni, jak się żyje w danym kraju – wymieniali się wiedzą i doświadczeniem.

[koordynator projektu, fundacja]

Większość koordynatorów uczestniczących w badaniu stwierdziła, że uczestnictwo w projekcie wolontariatu krótkoterminowego rodzi chęć dalszego działania społecznego. Po projekcie grupowym wiele osób wyjechało

na zagraniczny wolontariat długoterminowy – w większości w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności, choć także i w innych programach (np. UN Volunteers). Zdarzali się również wolontariusze, którzy w swoich krajach inicjowali działania podobne do tych, w jakich brali udział w Polsce.

Docierają do nas sygnały od byłych wolontariuszy, którzy u nas gościli w projekcie krótkoterminowym, że zdecydowali się na udział w dłuższym wolontariacie zagranicznym. Dwaj z nich wybrali Kielce na miejsce realizacji projektu i nawet nas odwiedzili.

[prezes, fundacja]

Z szesznastorocznej grupy, liczącej czternastu wolontariuszy, siedmiu wyjechało na projekt długoterminowy. Trzy osoby ponownie wybrały Polskę.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Z zebranych przez nas ankiet wynika, że wolontariusze chcą u siebie „skopiować” wydarzenia kulturalne, w których uczestniczyli w Polsce.

[koordynator projektu, jednostka publiczna]

Wyzwania związane z projektami wolontariatu grupowego

Badani koordynatorzy projektów grupowych zgodnie twierdzili, że realizacja tego typu przedsięwzięć wiąże się z niezwykle drobiazgowymi przygotowaniem. Po pierwsze należy przeprowadzić rzetelną rekrutację, aby wybrani uczestnicy przedsięwzięcia byli w stanie zrealizować przewidziane dla nich zadania.

Bardzo ważne jest planowanie – im mocniej przyłożymy się do tego przed przyjazdem wolontariuszy, tym lepiej przebiega projekt.

[prezes, fundacja]

Rekrutacja nie jest łatwa. Musi być minimum dziesięciu kandydatów – jeśli zbyt wielu się wykruszy, projekt nie będzie spełniał zasad programu. To jest dość stresujący etap.

[koordynator projektu, fundacja]

Zdarza się, że podczas rozmowy z kandydatem, kiedy informujemy, że został zakwalifikowany do projektu, słyszymy, że on już przyjął inną ofertę. Takie rzeczy się zdarzają. Czasami wolontariusz potwierdza udział, a następnie znika, nie można się z nim skontaktować ani do niego dotrzeć. Są też takie osoby, które na rozmowie wypadają świetnie, a po przyjeździe okazuje się, że nie potrafią się odnaleźć w swoich zadaniach projektowych.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Problemy pojawiały się podczas organizacji noclegu dla grupy zagranicznych gości. Zdarzało się, że warunki lokalowe nie odpowiadały wolontariuszom i na tym tle dochodziło do konfliktów z organizacją goszczącą.

Wspięliśmy się na wyżyny naszych możliwości i zapewniliśmy wolontariuszom pokoje dwuosobowe, ale myślę, że mimo wszystko to mogło być dla nich wyzwanie.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Musimy zapewnić wolontariuszom wyżywienie, a oni pochodzą z różnych kultur i stosują różne diety. W pierwszym miesiącu projektu grupowego wynajęliśmy firmę, która przygotowywała obiady i kolacje, ale to się nie sprawdzało, bo wolontariusze nie przestrzegali ustalonych godzin posiłków, nie byli zdyscyplinowani. W następnym miesiącu dostali od nas pieniądze i sami organizowali sobie jedzenie. To było lepsze rozwiązanie.

[koordynator projektu, klub sportowy]

Sporym wyzwaniem logistycznym było zaplanowanie jednoczesnego przyjazdu wszystkich wolontariuszy. To bardzo ważne, zarówno w kontekście rozpoczęcia działań, jak i integracji całej grupy. Koordynatorzy sygnalizowali, że niektórzy uczestnicy projektu pojawiali się kilka dni po jego rozpoczęciu, co miało negatywny wpływ na wolontariuszy, którzy pojawili się w wyznaczonym czasie (mieli duże obciążenie pracą spowodowane mniejszą niż zakładana liczbą rąk do pracy). Ponadto osoby, które przybyły później, miały trudności z integracją z grupą i otrzymywały najmniej wdzięczne zadania lub takie, które nie zostały wcześniej obsadzone.

Jeśli nie uda się skoordynować przyjazdu wszystkich wolontariuszy w jednym czasie, to mamy kłopot. Taka sytuacja utrudnia realizację działań i integrację grupy.

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

W opinii koordynatorów kluczowym elementem powodzenia projektu grupowego jest nastawienie wolontariuszy, którzy muszą umieć oddzielić pracę od zabawy i pamiętać, że przyjechali przede wszystkim po to, by wesprzeć organizację w realizacji konkretnego przedsięwzięcia. Równie ważne jest zapewnienie gościom ciekawych wyzwań. Dużą rolę odgrywają tu właśnie koordynatorzy, którzy muszą odpowiednio różnicować zadania i przydzielać je zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami (z uwzględnieniem predyspozycji poszczególnych członków grupy). Kilkoro koordynatorów projektów wspominało o różnicach kulturowych, które wpływały na współpracę z wolontariuszami zagranicznymi.

Musimy być elastyczni. Kiedy przyjedzie fajny zespół, to nie mamy problemu z realizacją zaplanowanych działań. Czasem jednak jesteśmy zmuszeni do rewidowania naszych oczekiwań i zmiany działań, bo potencjał grupy jest mniejszy, niż zakładaliśmy.

[koordynator projektu, fundacja]

Niektórzy wolontariusze są systematyczni i skrupulatni, a niektórzy nie. Inaczej jest z Hiszpanami, dla których praca to ciężka sješta, a inaczej z Turkami, którzy podchodzą bardziej serio do swoich obowiązków. Są w tym podobni do nas. Dla nich przełożony jest szefem, słuchają jego poleceń, a dla Hiszpanów jest to raczej kolega.

[koordynator projektu, klub sportowy]

Wolontariusze muszą wykazać się umiejętnością współpracy i współdziałania w zespole. Projekty wolontariatu grupowego są bardzo intensywne, także na poziomie relacji międzyludzkich. Bywa, że wolontariusze spędzają ze sobą 24 godziny na dobę, co w zestawieniu z różnicami kulturowymi i problemami w komunikacji, może wywoływać konflikty.

W projekcie grupowym nie ma większych problemów. Wolontariusze bardzo fajnie opiekują się sobą, spędzają ze sobą dużo czasu, poznają się. Konflikty zdarzają się rzadko. Największym „dramatem”, z jakim dotychczas miałem do czynienia była kłótnia dwóch Hiszpanek, które podczas sporu rzucały talerzami!

[koordynator projektu, stowarzyszenie]

Włosi trzymali się razem, a wolontariusze z Europy Wschodniej integrowali się wolniej, małymi kroczkami, utrzymywali dystans. Pod koniec projektu wszyscy się do siebie zbliżyli, ale przewyciężenie różnic kulturowych wymagało sporej pracy.

[koordynator projektu, fundacja]

Zdarzają się konflikty między wolontariuszami, np. w sprawie utrzymania porządku w przestrzeni wspólnej. Dla każdego z nich „czysto” oznacza coś innego. Drobne konflikty pojawiały się także między wolontariuszami a koordynatorami projektów, ale nie było to nic poważnego.

[prezes, fundacja]

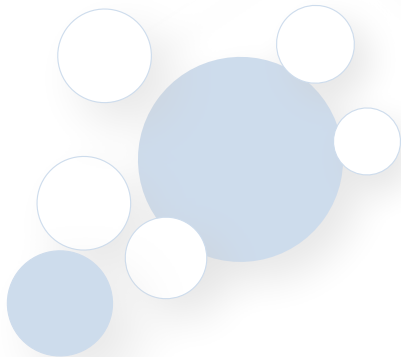
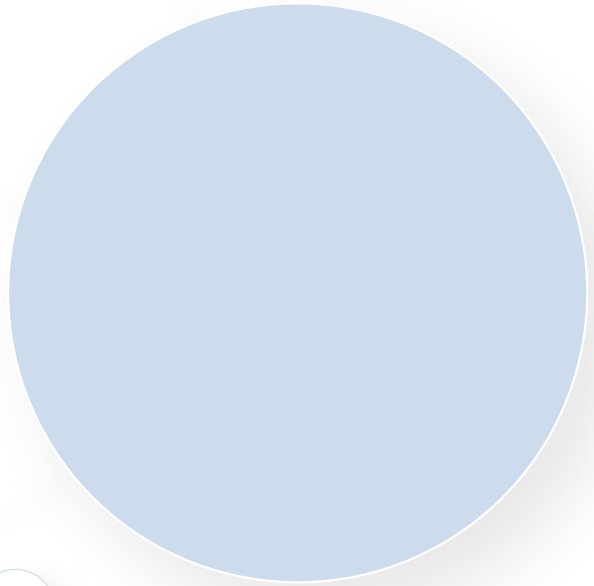
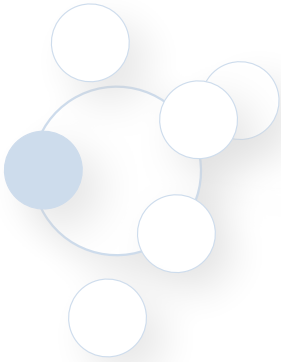
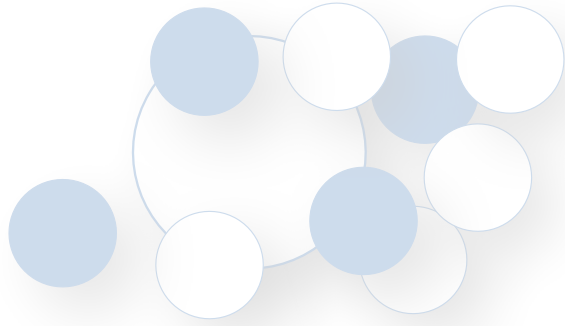
Koordinatory projektów wspominali o nielicznych sytuacjach konfliktowych ze społecznością lokalną oraz o przypadkach nieodpowiedzialnego zachowania wolontariuszy w ich czasie wolnym.

Wolontariusze wiedzą, że wszelkie wybryki z ich strony mogą, w tak małej miejscowości, kosztować nas utratę wizerunku i zaufania. To też przekłada się na podejście społeczności lokalnej do wolontariuszy. Brak incydentów sprzyja miłemu przyjęciu gości. Są wprawdzie nieliczni niechętni nam mieszkańcy, ale oni po prostu nie włączają się w nasze działania.

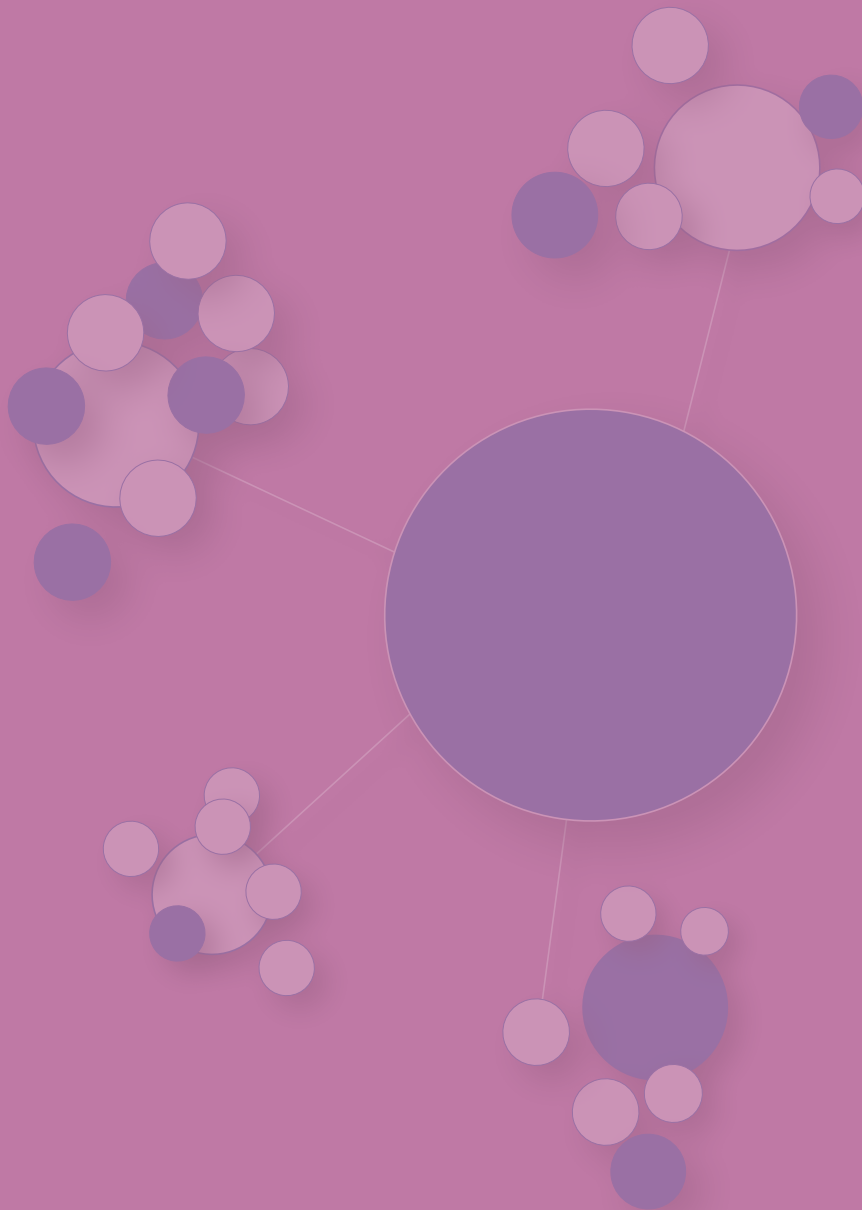
[prezes, fundacja]

Zdarzają się nieodpowiedzialne zachowania wolontariuszy w czasie wolnym. Pamiętam na przykład, że podczas jednego z wyjazdów w góry postanowili nocować w lesie. Oni są u nas tylko na chwilę, w „trybie wakacyjnym”, sądzą więc, że więcej im wolno.

[prezes, fundacja]

Wolontariusze

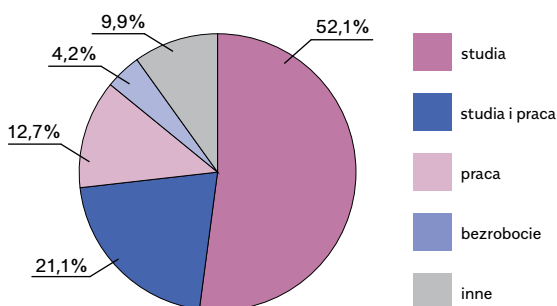

Home

Informacje podstawowe

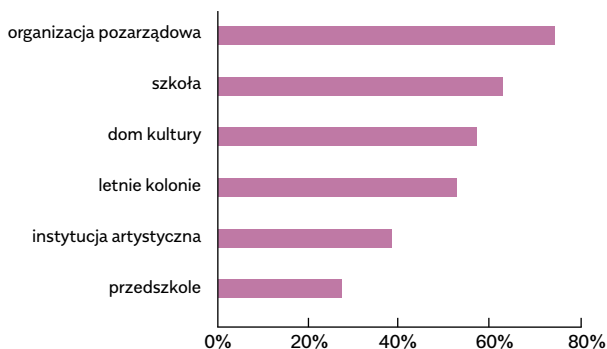
Według danych Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w latach 2018–2020 w projektach wolontariatu grupowego w Polsce uczestniczyło 211 wolontariuszy. Wszyscy otrzymali zaproszenie do udziału w badaniu, a 71 z nich (33,5%) wypełniło ankietę na temat swojego projektu. Średni wiek badanych uczestników projektów wolontariatu grupowego w Polsce to 23 lata. Tylko co siódmy z nich miał mniej niż 20 lat. Zdecydowana większość badanych na co dzień studiowała oraz łączyła zajęcia na uczelni z pracą.

Główne zajęcie wolontariuszy w roku, w którym brali udział w projekcie wolontariatu grupowego w Polsce (N=71)¹⁶

W większości uczestnicy badania (62%) brali wcześniej udział w wolontariacie. Najczęściej angażowali się w pracę na rzecz organizacji pozarządowych, domów kultury, szkół, pomagali również podczas obozów letnich.

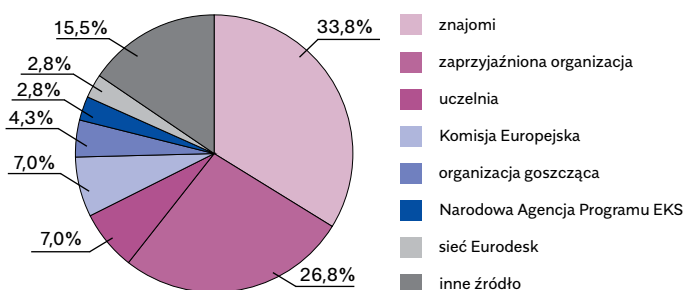
Miejsce realizacji wolontariatu przed przyjazdem do Polski (n=44)

¹⁶ Na wykresach ilustrujących odpowiedzi wolontariuszy literą „N” oznaczono całkowitą liczbę ankiet poddanych analizie. Tam, gdzie było to zasadne, podano także liczbę odpowiedzi na dane pytanie, oznaczoną literą „n”.

O możliwości wzięcia udziału w projekcie zagranicznego wolontariatu grupowego uczestnicy najczęściej dowiadywali się od znajomych (33,8%). Co czwarty uzyskał taką informację od organizacji lub instytucji, z którą współpracował w swoim kraju. Niewielki odsetek ankietowanych korzystał ze strony internetowej organizacji goszczącej (4,3%) oraz sieci Eurodesk i Narodowej Agencji Programu EKS (2,8%). Żaden z badanych o projekcie wolontariatu grupowego nie dowiedział się w miejscu pracy, a 15,5% ankietowanych wskazało inne źródła informacji – najczęściej internetowe grupy dyskusyjne.

Wskazywane przez ankietowanych źródła informacji o projekcie wolontariatu grupowego (N=71)

Różne były powody włączenia się w wolontariat grupowy. Ankietowani wskazywali przede wszystkim interesującą ich tematykę projektu (95,8%) oraz chęć zrobienia czegoś dobrego dla innych (94,3%). Badani uznali także, iż wolontariat to dobry sposób na spędzenie wakacji (88,2%) i zwiedzenie Polski (82,4%). Warto zaznaczyć, że wielu wolontariuszy (88,2%) liczyło na zdobycie kompetencji i umiejętności przydatnych na rynku pracy. W odpowiedziach otwartych ankietowani wskazywali ponadto na chęć poszerzenia swoich horyzontów, poznania ciekawych ludzi i nauczenia się nowych rzeczy.

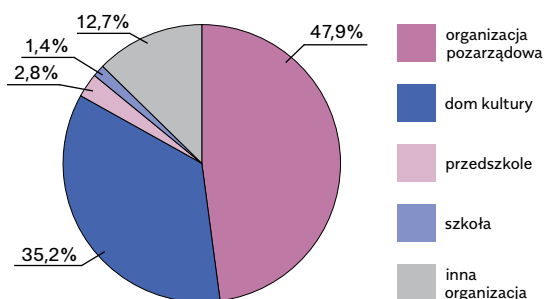
Wskazywane przez ankietowanych powody wzięcia udziału w projekcie wolontariatu grupowego (suma odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”, N=71).

Projekt wolontariatu grupowego

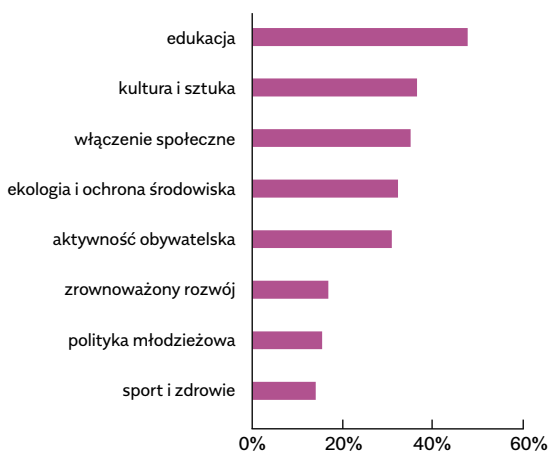
Badani wolontariusze najczęściej brali udział w projektach inicjowanych przez organizacje pozarządowe (47,9%) i domy kultury (35,2%). Wśród podmiotów z kategorii „inna organizacja” (12,7%) znalazły się: klub sportowy i instytucja kościelna. Znikomy odsetek wolontariuszy trafił do szkół i przedszkoli.

Typ organizacji goszczącej projekt wolontariatu grupowego (N=71)

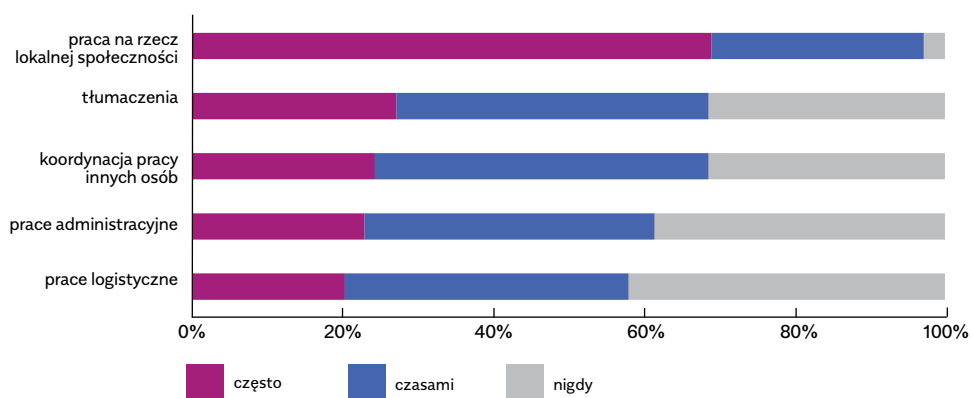
Najczęściej wskazywanymi tematami projektu były: edukacja (47,9%), kultura i sztuka (36,6%) i włączenie społeczne (35,2%).

Tematyka projektu wolontariatu grupowego (N=71)

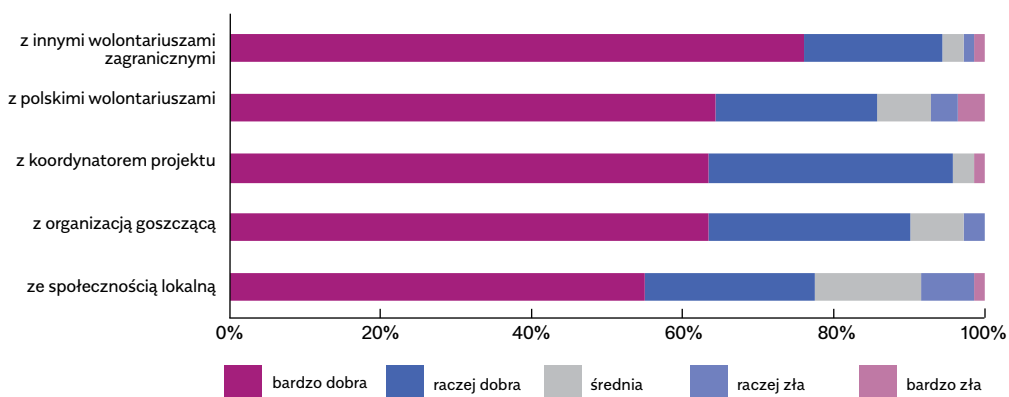
Najczęściej wykonywanym zadaniem przez wolontariuszy była praca na rzecz lokalnej społeczności (28,2% z nich zajmowało się tym czasami, a 69% często). Ankietowani deklarowali, że najrzadziej zajmowali się logistyką i pracami administracyjnymi. W odpowiedziach otwartych wspominali także o obsłudze fotograficznej wydarzeń oraz o prowadzeniu stron internetowych i mediów społecznościowych organizacji goszczącej.

Zadania i częstotliwość ich wykonywania przez wolontariuszy (N=71)

Wykonywane zadania były realizowane razem z koordynatorem projektu, pracownikami organizacji goszczącej i społecznością lokalną, a w niektórych przypadkach także z polskimi wolontariuszami. Ankietowani najlepiej ocenili współpracę z innymi wolontariuszami zagranicznymi i z koordynatorem. Warto odnotować, że wysokie noty zebrała również organizacja goszcząca (żaden z ankietowanych nie wystawił najniższej oceny). Najsilniej spolaryzowane opinie dotyczyły współdziałania ze społecznością lokalną i polskimi wolontariuszami, choć także te dwa aspekty projektu zostały w większości ocenione pozytywnie.

Ocena współpracy wolontariuszy w ramach projektu (N=71)

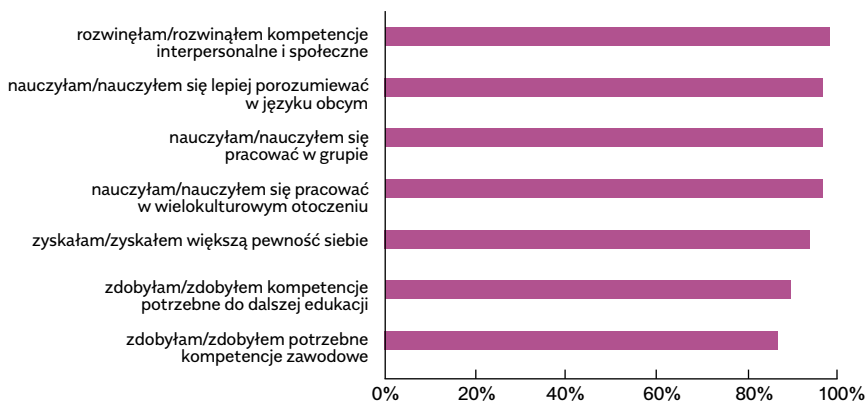

Wpływ projektu na wolontariuszy

Według ankietowanych udział w wolontariacie grupowym miał znaczący wpływ na ich rozwój. Aż 98,6% z nich uznało, że dzięki realizacji projektu zwiększyły się ich kompetencje interpersonalne i społeczne, a 97,2%, że nauczyło się lepiej porozumiewać w języku obcym i skuteczniej pracować w grupie. Co dziewiąty badany wolontariusz przyznał, że zdobył umiejętności przydatne w dalszej edukacji i w życiu zawodowym.

Ocena wpływu projektu na kompetencje wolontariuszy

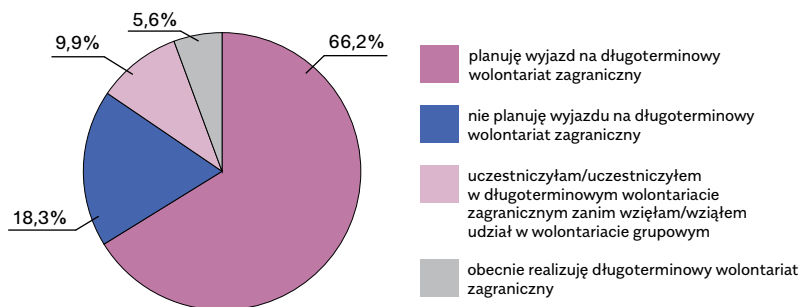
(suma odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”, N=71)

Uczestnicy projektu grupowego, zapytani o to, czy rozważają zaangażowanie się w długoterminowy wolontariat zagraniczny, w przeważającej większości odpowiedzieli twierdząco (66,2%). Bodźcem były dla nich pozytywne doświadczenia z wolontariatu w Polsce.

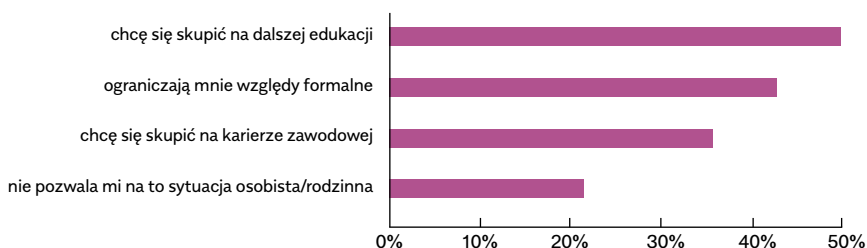
Co dziesiąty badany przed przybyciem do naszego kraju uczestniczył w wolontariacie długoterminowym i każdy z nich stwierdził, że miało to wpływ na decyzję o zaangażowaniu się w krótkoterminowy projekt grupowy. Ponad 5% ankietowanych w momencie przeprowadzania badania brało udział w długoterminowym wolontariacie zagranicznym.

Udział i planowany udział w długoterminowym wolontariacie zagranicznym (N=71)

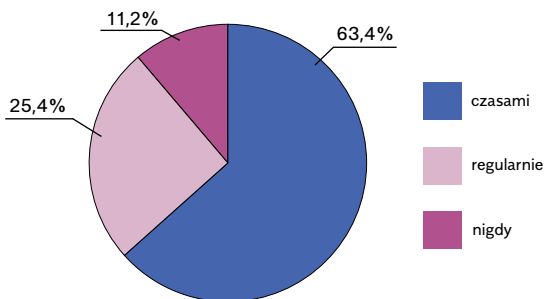
Jednak 18,3% badanych nie zamierza wyjechać za granicę na wolontariat długoterminowy. Powodem takiej decyzji była najczęściej chęć skupienia się na dalszej edukacji (50%) oraz na karierze zawodowej (35,7%). Blisko połowa ankieterów nie mogła wyjechać ze względów formalnych (m.in. z uwagi na wiek lub ograniczenie dotyczące wcześniejszego uczestnictwa w długoterminowym wolontariacie zagranicznym).

Powody braku zaangażowania w długoterminowy projekt wolontariatu zagranicznego (suma odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”, n=14)

Ankieterów w zdecydowanej większości przyznali, że kilka razy w roku (63,4%) lub regularnie (25,4%) pracują jako wolontariusze. Tylko co dziesiąty nie angażował się w tego rodzaju aktywność.

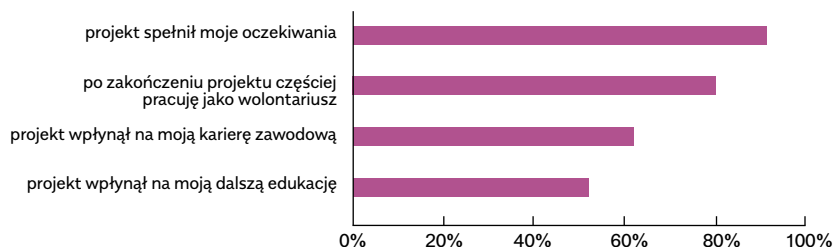
Obecne zaangażowanie ankieterów w działania wolontariackie (N=71)

Zdecydowana większość ankieterów zgodziła się ze stwierdzeniem, że projekt zrealizowany w Polsce wpłynął na decyzję o ich dalszym zaangażowaniu w działania wolontariackie (80,3%). Co trzeci przyznał, że miał on przełożenie na jego karierę zawodową, a co drugi, że na dalszą edukację. Aż 91,6% ankieterów stwierdziło ponadto, że wolontariat grupy spełnił ich oczekiwania.

Długofalowy wpływ projektu wolontariatu grupowego

(suma odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”, N=71)

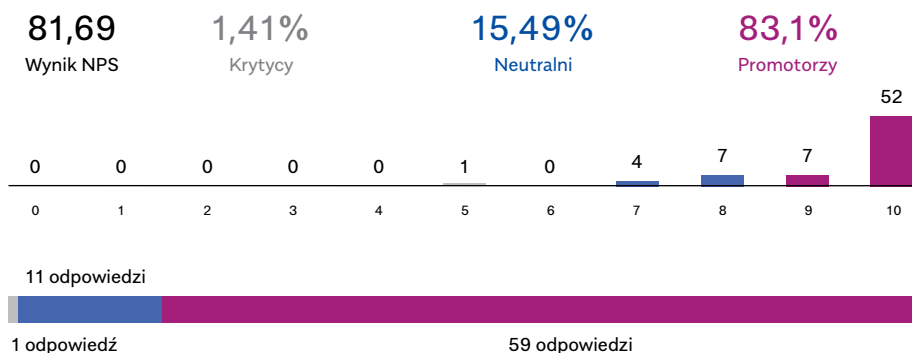

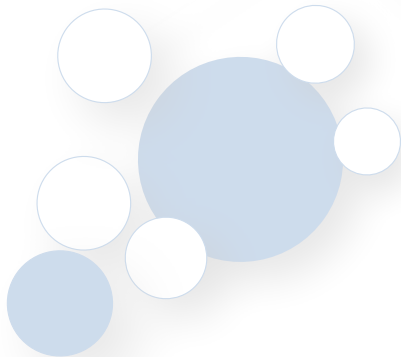
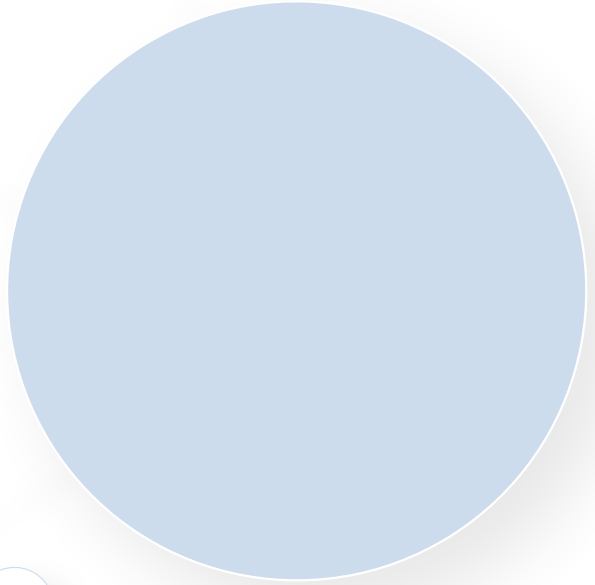
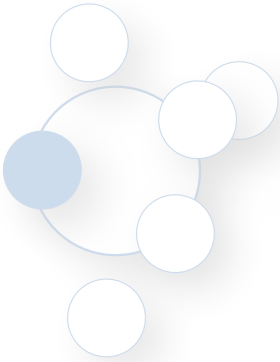
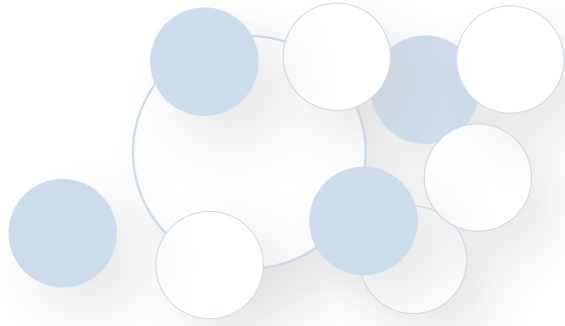
Aż 83,1% ankietowanych poleciłoby innym uczestnictwo w projekcie zagranicznego wolontariatu grupowego w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności (97,2% z nich już to zrobiło w swoim otoczeniu).

Narzędziem służącym do oceny lojalności wobec danego produktu czy usługi jest wskaźnik NPS (*Net Promoter Score*), pokazujący do jakiego stopnia polecono by je innym osobom. Odpowiadający są dzieleni na trzy grupy: krytyków, neutralnych i promotorów. Krytycy to grupa osób, które zaznaczyły na skali (0-10 punktowej) wartość między 0 a 6 i której odpowiedzi wskazują, że nie będą skłonni do polecenia danego produktu czy usługi innym osobom. Neutralni to ci, którzy wybrali na skali 7 lub 8 i pomimo relatywnie wysokich ocen, uznaje się, że zachowują oni neutralność. Ostatnia grupa to promotorzy, którzy wybrali na skali wartość 9 lub 10 i są zdecydowanymi entuzjastami danego rozwiązania.

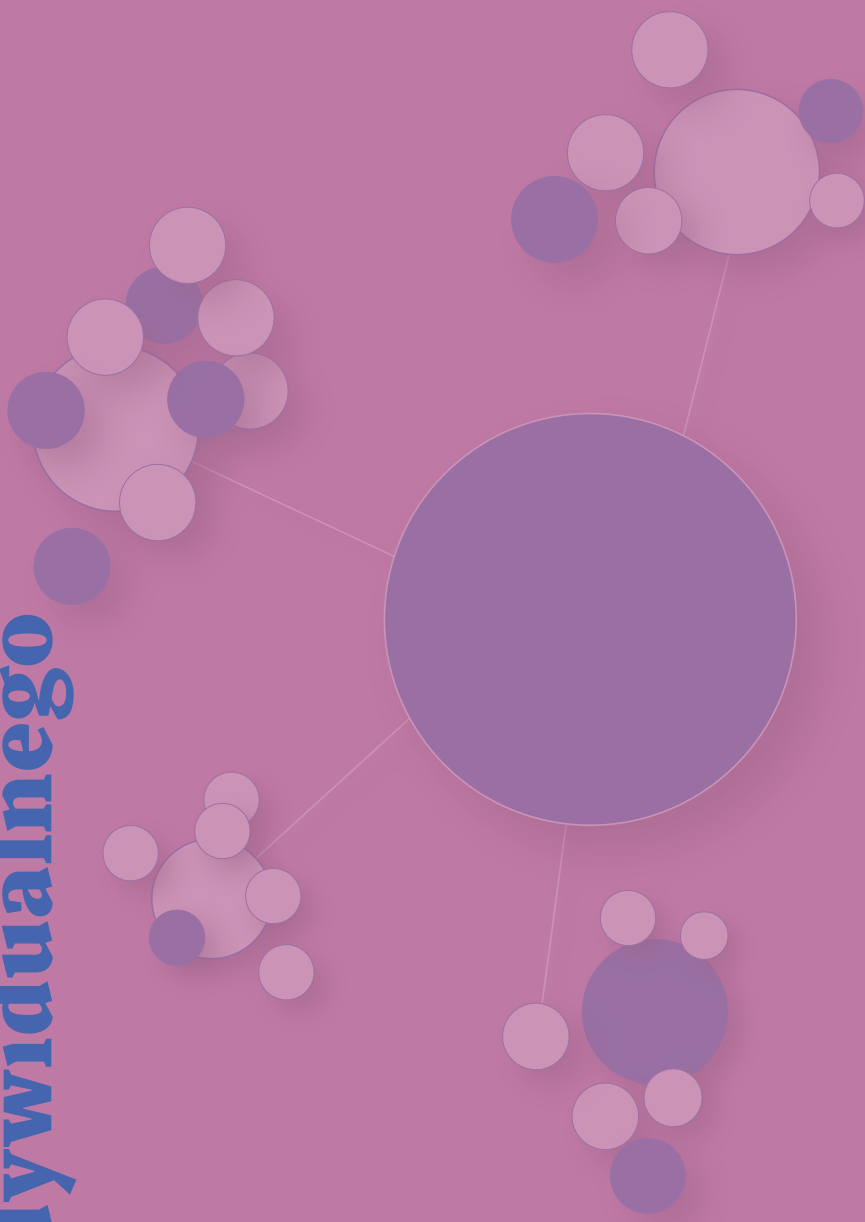
Po odjęciu odsetka krytyków od odsetka promotorów otrzymujemy wskaźnik NPS. Dla projektów wolontariatu grupowego ocenianych przez wolontariuszy przysjął on wartość 81,69 (uznawaną za znakomitą).

Wskaźnik *Net Promoter Score* dla projektów wolontariatu grupowego (N=71)

Organizacje wolontariatu indywidualnego

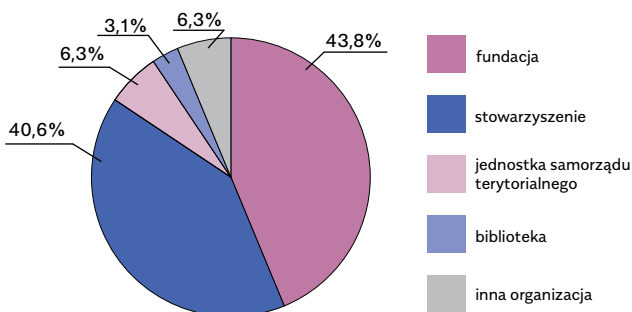

Jednym z celów badania było znalezienie odpowiedzi na pytanie, dlaczego organizacje realizujące z sukcesami projekty długoterminowego wolontariatu indywidualnego nie decydują się na goszczenie krótkoterminowych projektów wolontariatu grupowego.

Z ponad 100 organizacji i instytucji, które w latach 2018–2020 realizowały projekty finansowane ze środków Europejskiego Korpusu Solidarności, aż 80 prowadziło wyłącznie działania długoterminowe. Mimo dużego doświadczenia w tym zakresie podmioty te nie zdecydowały się na zaproszenie grupy wolontariuszy na projekt krótkoterminowy. Przedstawiciele 32 instytucji wzięli udział w ankiecie, dzieląc się swoimi spostrzeżeniami na ten temat.

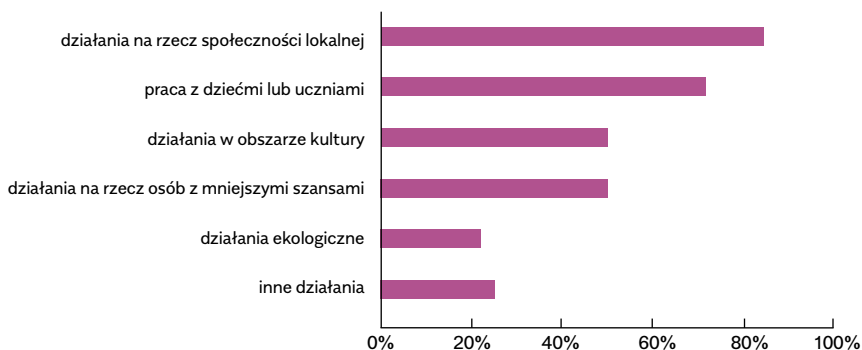
Zdecydowaną większość badanych podmiotów włączających się w długoterminowy wolontariat indywidualny stanowiły organizacje pozarządowe – fundacje (43,8%) i stowarzyszenia (40,6%). W badaniu uczestniczyły również jednostki samorządu terytorialnego (6,3%) i biblioteki (3,1%), a także kościelna osoba prawna i uczelnia.

Rodzaje organizacji realizujących wolontariat indywidualny (n=32)

Badane podmioty najczęściej prowadziły działania na rzecz społeczności lokalnej (84,4%) i organizowały zajęcia dla młodzieży (71,9%). Połowa uczestników ankiety deklarowała ponadto aktywność w obszarze kultury i wsparcia osób z mniejszymi szansami. Część podmiotów zajmowała się edukacją międzykulturową, współpracą zagraniczną i działalnością charytatywną.

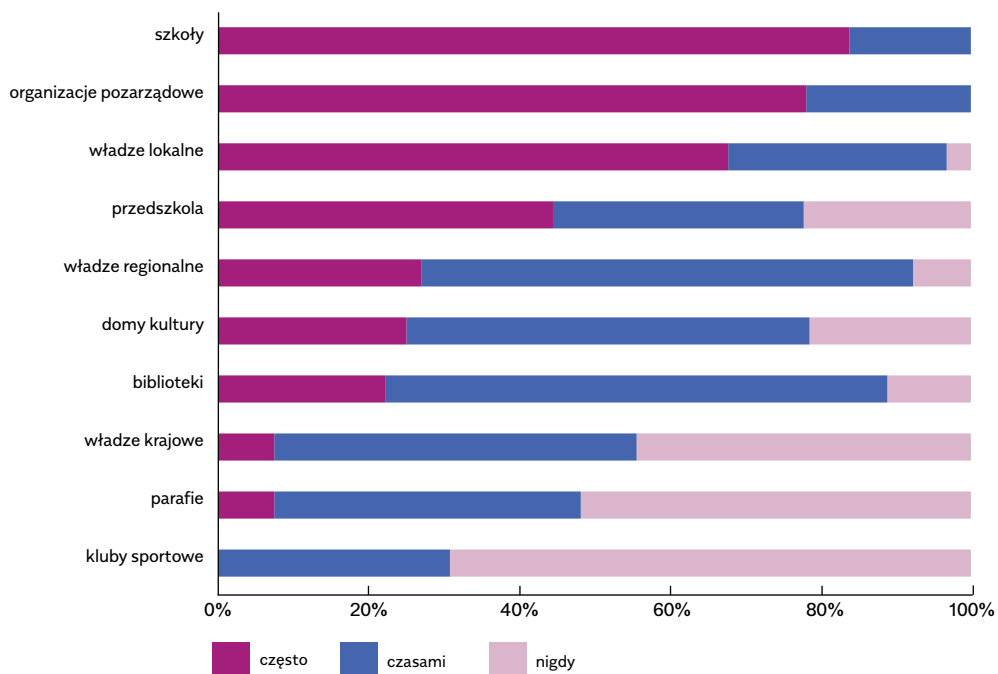
Obszary aktywności organizacji realizujących wolontariat indywidualny (n=32)

Badane organizacje działały na poziomie lokalnym (62,5%) i międzynarodowym (56,2%). Najmniej z nich (34,4%) deklarowało prowadzenie działań ogólnopolskich¹⁷. Najczęściej współpracowały ze szkołami i organizacjami pozarządowymi, a także z władzami – przeważnie z lokalnymi, a sporadycznie z ogólnopolskimi (blisko połowa stwierdziła, że nie miała kontaktów z władzami centralnymi).

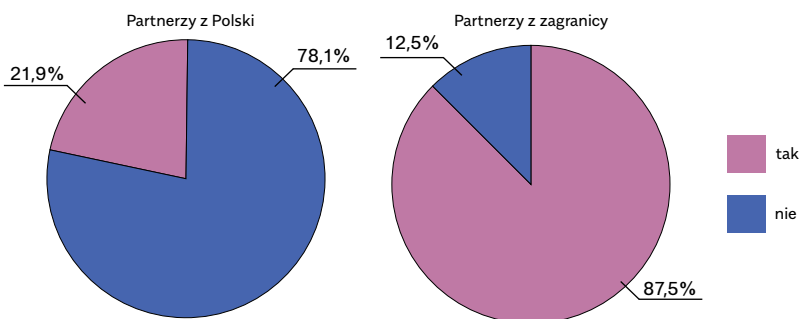
¹⁷ Wyniki nie sumują się do 100%, gdyż ankietowani mogli na jedno pytanie udzielić kilku odpowiedzi.

Podmioty współpracujące z organizacjami prowadzącymi wolontariat indywidualny (częstotliwość współpracy) (n=32)

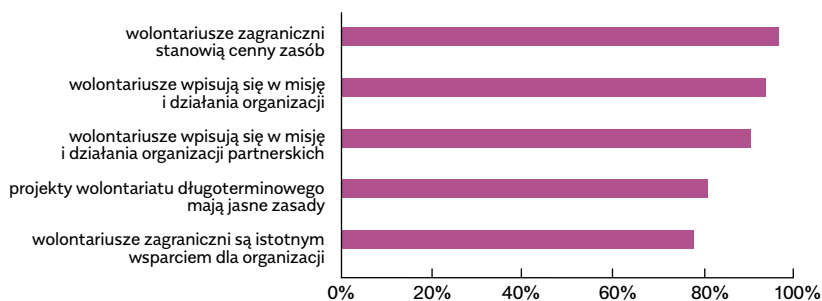
Potencjalnych partnerów do realizacji wspólnych działań badane organizacje w zdecydowanej większości (87,5%) poszukiwały za granicą. Tylko co piąty podmiot był zainteresowany pozyskaniem do współpracy polskiej instytucji.

Zapotrzebowanie na partnerów do współpracy (n=32)

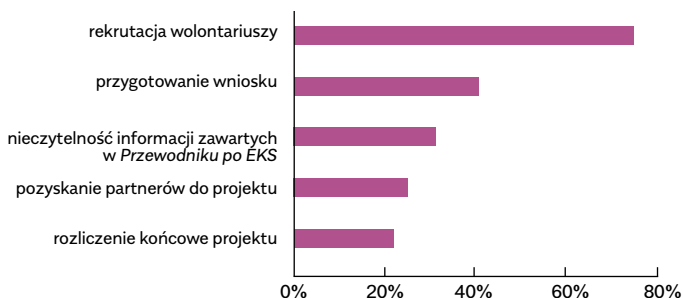
Większość ankietowanych (96,9%) twierdziła, że wolontariusze w projektach długoterminowych są cennym zasobem dla organizacji i wpisują się w misję oraz działania zarówno organizacji goszczących (93,8%), jak i partnerów (90,6%). To były główne powody zapraszania gości przez polskie organizacje. Ponad trzy czwarte badanych zadeklarowało, że długoterminowe projekty wolontariatu zagranicznego są sposobem na pozyskanie wsparcia dla ich instytucji.

**Powody zapraszania długoterminowych wolontariuszy indywidualnych
(suma odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” i „raczej się zgadzam”, n=32)**

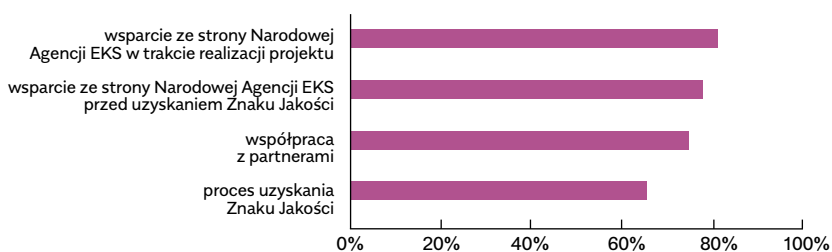
Największe trudności w trakcie wolontariatu długoterminowego pojawiały się na etapie rekrutacji kandydatów – takie wskazania pojawiły się u trzech czwartych badanych organizacji. Realizatorzy mieli również problemy z kwestiami administracyjnymi (podczas przygotowania wniosku czy końcowego rozliczenia projektu). Negatywnie oceniono także czytelność informacji zawartych w *Przewodniku po Europejskim Korpusie Solidarności* – co trzeci badany uznał je za niezrozumiałe, nikt nie przyznał najwyższej oceny.

Elementy sprawiające największe problemy realizatorom projektów wolontariatu długoterminowego (n=32)

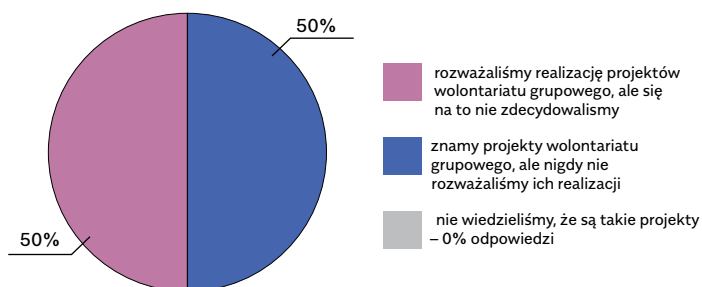
Badane organizacje były usatysfakcjonowane wsparciem Narodowej Agencji Europejskiego Korpusu Solidarności w trakcie realizacji projektów (81,3%) oraz w procesie przyznawania Znak Jakości (78,1%). Nie zgłaszano większych problemów dotyczących współpracy z zagranicznymi organizacjami wysyłającymi czy partnerami z Polski.

Aspekty pozytywnie oceniane przez realizatorów projektów wolontariatu grupowego (n=32)

Organizacje biorące udział w badaniu realizowały projekty wolontariatu długoterminowego średnio od 7 lat. Co dziesiąta z nich miała ponad dekadę doświadczeń w tym zakresie, co oznacza, że podmioty te składały wnioski w programach „Młodzież w działaniu” i Wolontariat Erasmus+, poprzedzających Europejski Korpus Solidarności. Wszystkie ankietowane podmioty miały wiedzę w zakresie projektów wolontariatu grupowego, jednak żaden z nich nie zdecydował się podjąć realizacji takiego przedsięwzięcia.

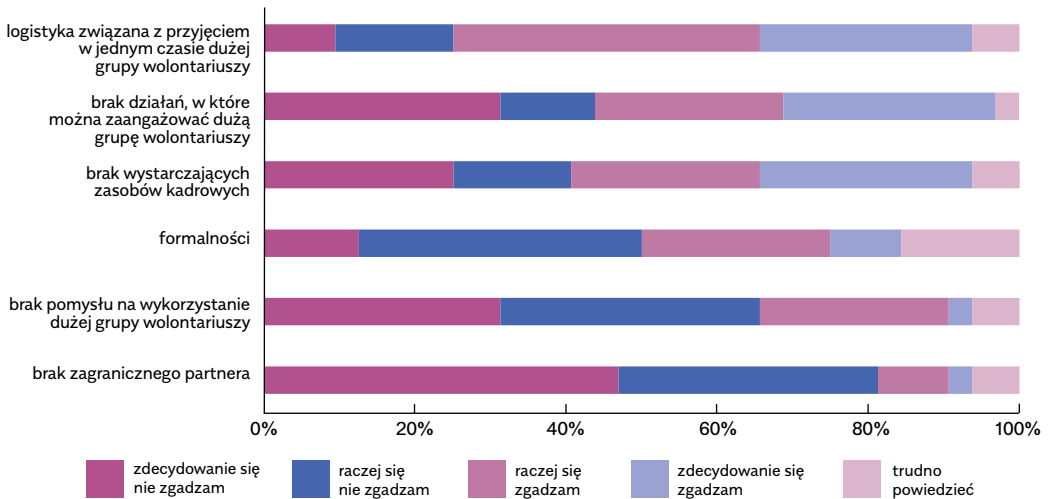
Wiedza na temat projektów wolontariatu grupowego w organizacjach (n=32)

Rezygnacja instytucji z przyjęcia grupy wolontariuszy zagranicznych związana była najczęściej z obawami dotyczącymi logistyki i braku odpowiednich zasobów kadrowych. Blisko połowa ankietowanych podmiotów nie prowadzi działań, w które można zaangażować kilkunastoosobową grupę

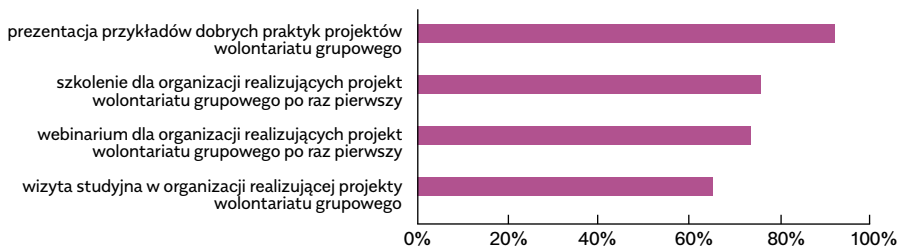
wolontariuszy. Z kolei prawie połowa deklaruje, że ma pomysł na projekt grupowy i mogłaby znaleźć zagranicznego partnera do jego przeprowadzenia.

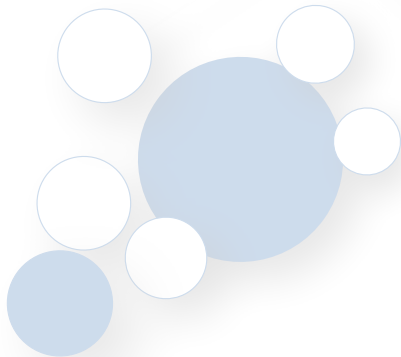
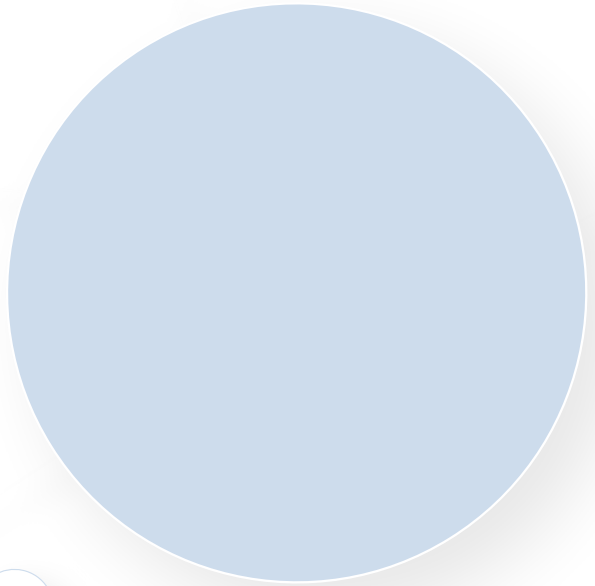
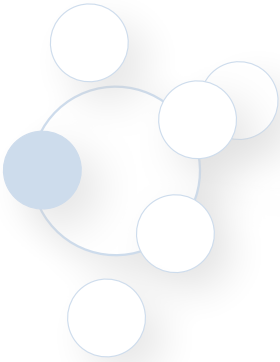
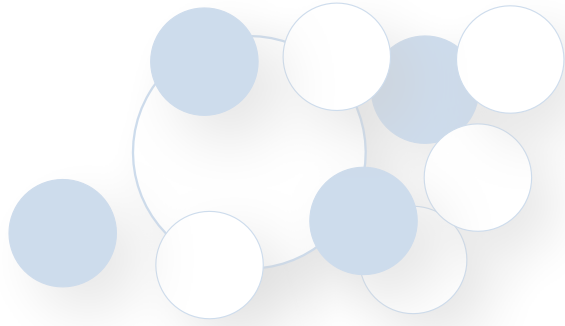
Powody, w związku z którymi organizacje nie decydowały się na ogłoszenie projektu wolontariatu grupowego (n=32)

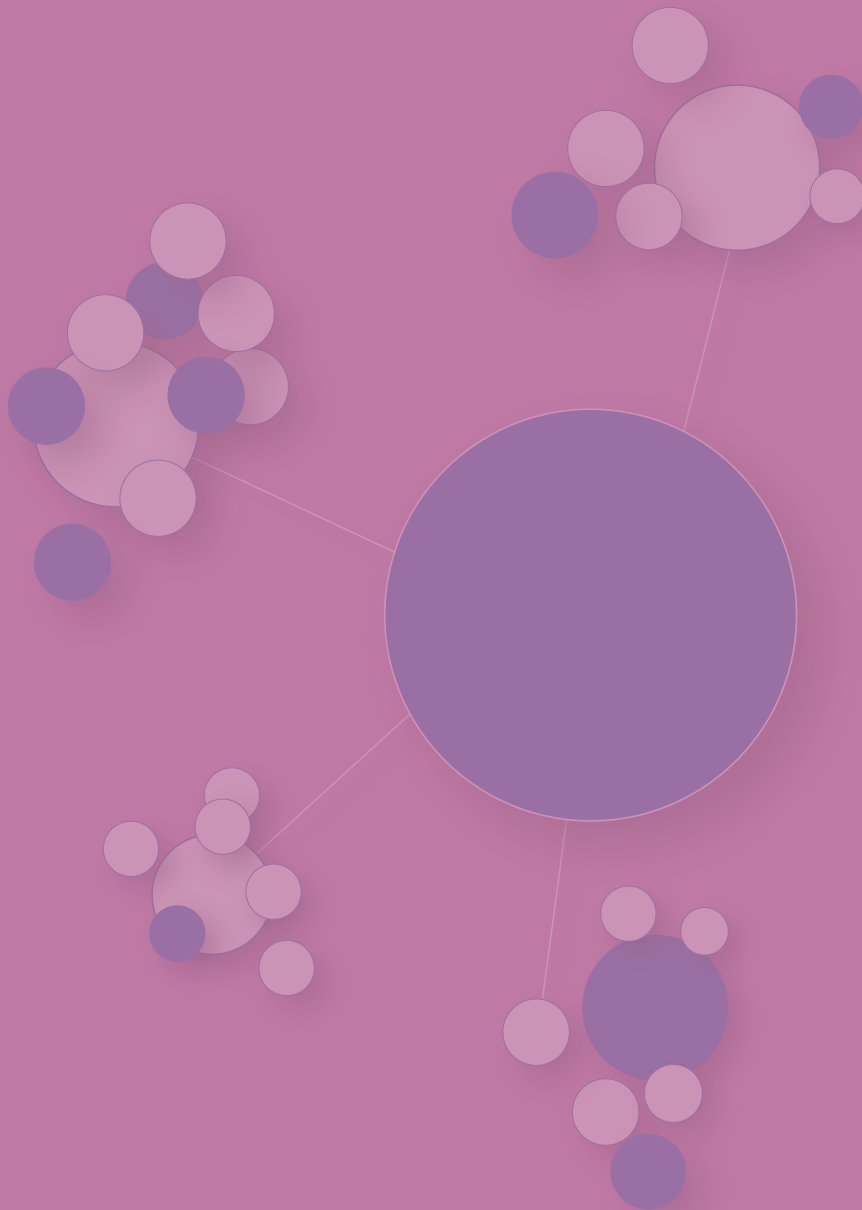
Podczas organizowania wolontariatu grupowego ankietowani wskazali, że oczekują od narodowej agencji wsparcia w postaci: przykładów dobrych praktyk oraz szkoleń i webinarów dla instytucji realizujących projekt wolontariatu grupowego po raz pierwszy.

Oczekiwane wsparcie dla realizatorów projektów (n=26)

Wnioski

Organizacje goszczące wolontariuszy w ramach projektów grupowych

Projekty wolontariatu grupowego były przeważnie wykorzystywane przez badane organizacje goszczące do **realizacji akcyjnych wydarzeń, uzupełniających ich codzienną działalność**. W związku z tym gotowość do podjęcia przedsięwzięć tego rodzaju wynikała w dużym stopniu ze specyfiki instytucji – zwykle po wolontariat sięgały te podmioty, które do przygotowania dużej imprezy dla lokalnej społeczności potrzebowały **dodatkowych rąk do pracy, dostępnych w krótkim terminie**. Bez wsparcia ze strony wolontariuszy realizacja zaplanowanych inicjatyw byłaby w wielu przypadkach niemożliwa, ze względu na braki kadrowe w organizacji. Niektóre instytucje podejmują się tak wielu działań o charakterze akcyjnym, że projekty wolontariatu grupowego stały się rdzeniem ich działalności.

Przedstawiciele badanych organizacji podkreślali znaczenie rzetelnie przeprowadzonego procesu rekrutacji do projektu. Kandydaci na wolontariuszy muszą być wcześniej poinformowani o czekających ich zadaniach, a także o tym, że praca w projekcie grupowym może wykraczać poza standardowe osiem godzin dziennie. Niezwykle ważne jest ponadto dopasowanie wolontariusza – jego umiejętności i predyspozycji – do zadań, które będzie realizował. Jest to spore wyzwanie dla organizatorów, szczególnie w przypadku rekrutacji online, kiedy nie zawsze można w pełni sprawdzić możliwości i potencjał przyszłych wolontariuszy.

W związku z tym, że **projekt trwa krótko i przebiega intensywnie**, większość uczestników badania podczas wywiadów podkreślała, że **nie ma czasu na pracę nad pogłębieniem umiejętności i znacznym poszerzeniem kompetencji wolontariuszy**. Z tego powodu odpowiedni ich dobór pod kątem doświadczenia i umiejętności oraz jak najdokładniejsze przedstawienie im zakresu zadań stają się gwarancjami sukcesu projektu.

Przedstawiciele wszystkich badanych podmiotów podkreślali rolę organizacji wysyłającej, która za granicą zajmuje się wyszukiwaniem wolontariuszy i ich wstępną rekrutacją do udziału w projekcie grupowym. Wiele polskich instytucji korzystało z pomocy zaprzyjaźnionych i zaufanych organizacji zagranicznych, od lat współpracujących z nimi w zakresie pozyskiwania wolontariuszy.

Niezwykle istotnym elementem przygotowania do przyjęcia grupy wolontariuszy jest zapewnienie im zakwaterowania i wyżywienia. Ponieważ większość projektów grupowych odbywa się w okresie letnim, kiedy bazy noclegowe przeżywają największe obciążenie, należy z dużym wyprzedzeniem, co najmniej kilkumiesięcznym, zająć się tą sprawą.

Ponieważ zdecydowana większość badanych organizacji realizowała zarówno długoterminowy wolontariat indywidualny (który służył wspieraniu regularnych,

codziennych działań instytucji), jak i krótkoterminowe projekty grupowe, trzeba wspomnieć o tym, że w organizacji goszczącej pojawiały się w jednym czasie **dwa typy wolontariuszy**. Koordynatorzy, którzy zarządzali zarówno projektami wolontariatu krótkoterminowego, jak i długoterminowego, podkreślali odmienny charakter tych dwóch działań oraz zupełnie różną motywację ich uczestników. Zauważali także inną dynamikę pracy w projektach grupowych i indywidualnych, oraz różny przebieg tych dwóch rodzajów przedsięwzięć. Ponieważ projekty wolontariatu grupowego trwają maksymalnie dwa miesiące, łatwiej w nich utrzymać motywację wolontariuszy, a pojawiające się kryzysy są dużo płytsze i łatwiejsze do zażegnania niż w przypadku wolontariatu długoterminowego.

W niektórych przypadkach angażowanie wolontariuszy grupowych i indywidualnych we wspólne działania powodowało konflikty, wynikające z zakresu przydzielonych im obowiązków i różnicy w doświadczeniu w pracy na rzecz organizacji goszczącej i lokalnej społeczności. Wolontariusze długoterminowi, z racji sporego stażu pracy w organizacji, zajmowali się działaniami administracyjno-biurowymi i koordynacyjnymi, co nie zawsze spotykało się z aprobatą nowo przybyłych wolontariuszy grupowych, którzy otrzymywali zadania techniczne czy fizyczne.

Uczestnicy badania zwracali uwagę na **konieczność różnicowania harmonogramów pracy wolontariuszy indywidualnych i grupowych**, ze względu na inną długość i specyfikę ich projektów. Podkreślali ponadto, że **indywidualny wolontariat długoterminowy obliczony jest na codzienne wsparcie działań organizacji goszczącej i budowanie długotrwałych relacji ze społecznością lokalną, podczas gdy wolontariat grupowy ma charakter akcyjny i jest nastawiony na szybki, widoczny efekt**.

Rezultaty pracy wolontariuszy grupowych były przez koordynatorów projektów często porównywane do tych, które wypracowywali wolontariusze indywidualni. Uczestnicy badania zwracali uwagę, że akcyjne działania grupy wolontariuszy są często bardziej widoczne niż długoterminowa praca pojedynczego wolontariusza. Podkreślali, że te dwa typy projektów mają różne cele, a co za tym idzie – różne są ich efekty. Duża liczba wolontariuszy pracujących jednocześnie podczas projektu grupowego sprawia, że ich działalność jest zauważana praktycznie od pierwszego dnia po przyjeździe. Badani przedstawiciele organizacji goszczących uznali to za jedną z największych zalet projektów grupowych. W ich opinii tego rodzaju przedsięwzięcia mają bardzo duży wpływ na społeczności lokalne. Obecność wielu obcokrajowców pracujących na danym terenie sprawia, że jego mieszkańcy spontanicznie włączają się w realizowane działania, przy okazji poznając bliżej ideę wolontariatu.

Dla przedstawicieli organizacji, które wcześniej nie realizowały projektów długoterminowych, punktem odniesienia nie byli inni wolontariusze (np. osoby działające lokalnie), lecz cezura rozpoczęcia pierwszego projektu. Zestawiali oni jakość realizowanych przez siebie wydarzeń przed przybyciem wolontariuszy zagranicznych i po zakończeniu ich pracy.

Projekty wolontariatu grupowego są dla instytucji goszczących **istotnym wsparciem organizacyjnym**. Większość badanych podmiotów miałyby trudności z realizacją zaplanowanych celów jedynie siłami własnych pracowników lub wolontariuszy lokalnych. Wolontariat grupowy w dużym stopniu **odciąża budżety organizacji goszczących** (nie ma konieczności zatrudniania nowych pracowników do realizacji zadań). Obecność gości zagranicznych pozytywnie wpływa także na **wizerunek organizacji i służy promocji jej działań**, a ponadto ułatwia docieranie do społeczności lokalnych. Projekty wolontariatu grupowego budzą zainteresowanie lokalnych mediów i ułatwiają budowanie relacji z partnerami.

Wolontariusze

Większość badanych koordynatorów projektów stwierdziła, że przedsięwzięcia krótkoterminowe **inspirują wolontariuszy do dalszych działań społecznych**. Znalazło to odzwierciedlenie w deklaracjach większości uczestników tego rodzaju przedsięwzięć, którzy wskazywali, że po wyjeździe z Polski kilka razy w roku lub regularnie włączają się w wolontariat (tylko co dziesiąty ankietowany twierdził, że nie angażuje się w taką działalność). Co trzeci uczestnik przyznał, że projekt grupowy wpłynął na jego karierę zawodową, a co drugi, że na dalszą edukację. Aż 91,6% ankietowanych oceniło, że wolontariat spełnił ich oczekiwania.

O możliwości wzięcia udziału w projekcie zagranicznego wolontariatu grupowego uczestnicy najczęściej dowiadywali się od znajomych. Co czwarty informację uzyskał od organizacji lub instytucji, z którą współpracował w swoim kraju. Znikomy odsetek ankietowanych wskazywał inne źródła wiedzy o projekcie: strony internetowe organizacji goszczących, sieć Eurodesk i Narodową Agencję Europejskiego Korpusu Solidarności.

Najczęściej wskazywanymi przez ankietowanych powodami przystąpienia do wolontariatu grupowego były: interesująca tematyka projektu oraz chęć działania na rzecz innych. Znaczna część badanych przyznała, że wolontariat był dla nich dobrym sposobem na spędzenie wakacji i poznanie Polski.

Rozpatrując poszczególne elementy projektu wolontariatu grupowego ankietowani najlepiej oceniali współpracę z innymi wolontariuszami zagranicznymi oraz z koordynatorem projektu. Warto odnotować, że wysokie oceny otrzymały także organizacje goszczące. Najsilniej spolaryzowane opinie

dotyczyły współdziałania ze społecznością lokalną i polskimi wolontariuszami, choć także te dwa aspekty projektu zebrały w większości oceny pozytywne.

W opinii ankietowanych uczestnictwo w projekcie wolontariatu grupowego miało wpływ na rozwój wielu kompetencji. Niemal wszyscy stwierdzili, że dzięki projektowi rozwinęli umiejętności interpersonalne i społeczne, nauczyli się lepiej porozumiewać w języku obcym i pracować w grupie. Co dziewiąty badany wolontariusz przyznał ponadto, że zdobył kompetencje niezbędne mu do dalszej edukacji i przydatne w życiu zawodowym.

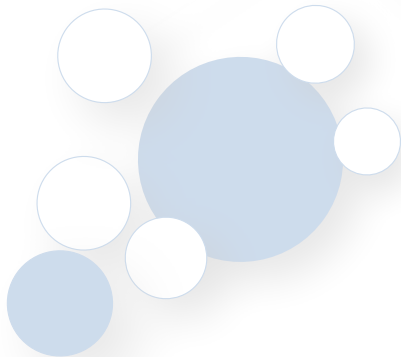
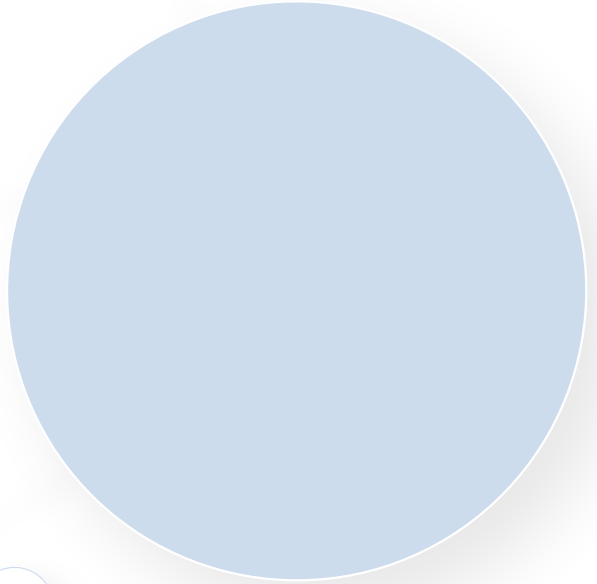
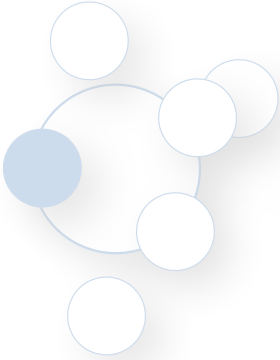
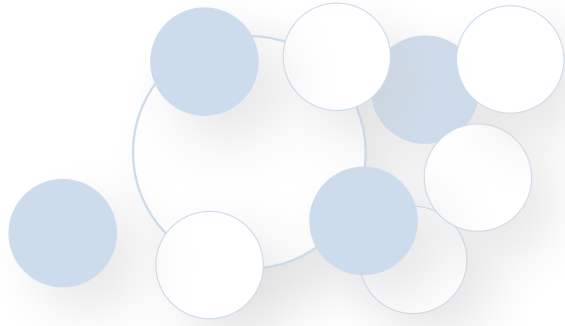
Ponad 66% uczestników projektów grupowych rozważa zaangażowanie się w długoterminowy wolontariat zagraniczny. Na taką decyzję miały wpływ pozytywne doświadczenia z wolontariatu grupowego w Polsce. Co dziesiąty badany, zanim rozpoczął realizację krótkoterminowego projektu w naszym kraju, uczestniczył w wolontariacie długoterminowym. Ponad 5% ankietowanych w momencie przeprowadzenia badania realizowało długoterminowy wolontariat zagraniczny.

O poziomie zadowolenia z udziału w wolontariacie grupowym w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności świadczy to, że ponad 80% uczestników poleciłoby takie projekty innym, a 97,2% już to zrobiło.

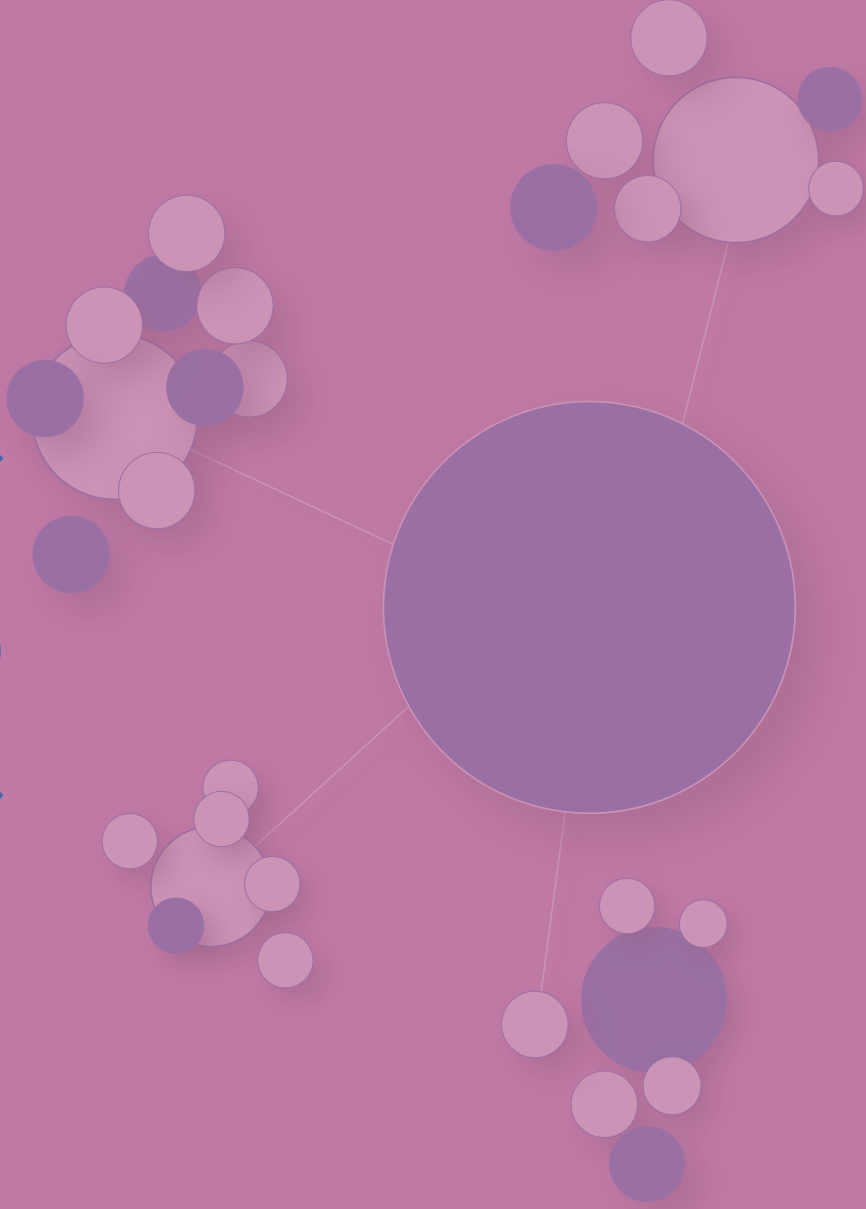
Organizacje realizujące wolontariat indywidualny

Jako główny powód realizacji projektów długoterminowych wskazywano to, że wolontariusze zagraniczni są cennym zasobem kadrowym i wpisują się w misję oraz działania zarówno organizacji goszczących, jak i ich partnerów. Ponad trzy czwarte badanych zadeklarowało, że długoterminowe projekty wolontariatu zagranicznego są sposobem na pozyskanie wsparcia dla ich organizacji.

Instytucje nie podejmowały grup wolontariuszy zagranicznych w związku z obawami przed logistyczną częścią projektu oraz ze względu na brak kadry do obsługi tego rodzaju przedsięwzięć. Blisko połowa podmiotów nie prowadziła działań, w które można byłoby zaangażować kilkunastoosobową grupę wolontariuszy. Podobny odsetek organizacji miałby pomysł na projekt wolontariatu grupowego i mógłby znaleźć zagranicznego partnera do jego realizacji.

Rekomendacje Narodowej Agencji

1

Kluczem do udanego grupowego projektu wolontariatu jest dokładne zaplanowanie przedsięwzięcia od wstępnego pomysłu aż po ewaluację pracy wolontariuszy. Już na etapie pisania wniosku organizacja powinna przeprowadzić dokładną analizę swoich potrzeb i odpowiedzieć na podstawowe pytania: W co można zaangażować wolontariuszy grupowych? Ilu osób potrzebujemy? Czy mamy realne zasoby ludzkie, by zająć się w krótkim czasie większą liczbą obcokrajowców? Kto będzie za to odpowiedzialny? Czy w okolicy jest odpowiednia baza hotelowa i gastronomiczna, umożliwiająca zakwaterowanie i wyżywienie uczestników?

2

Należy także skrupulatnie zaplanować zakres obowiązków dla wolontariuszy, a realizowane zadania nie mogą przekroczyć ram czasowych projektu. Od wolontariuszy nie można wymagać posiadania specjalistycznych kompetencji. Kwestią, która wymaga dokładnego przemyślenia na kilka miesięcy przed rozpoczęciem projektu jest zakwaterowanie. Zapewnienie wystarczającej liczby noclegów w pobliżu miejsca realizacji projektu oraz umieszczenie (w miarę możliwości) wszystkich uczestników niedaleko siebie to aspekty istotne zarówno dla wolontariuszy, jak i dla organizatorów projektu.

3

Realizatorzy projektów powinni uwzględnić również potencjalne sytuacje kryzysowe i opracować katalog działań interwencyjnych. Najczęściej problemy dotyczą kwestii zdrowotnych wolontariuszy – warto wiedzieć, które apteki są czynne przez całą dobę, w której przychodni można znaleźć lekarza posługującego się językiem angielskim. Warto także uwzględnić kwestie różnic kulturowych i przewidzieć pojawienie się potencjalnych konfliktów na tym tle.

4

Warto opracować schemat działań grupowych. Z badań wynika, że najlepiej sprawdzają się projekty realizowane regularnie w okresie wakacyjnym. Cykliczność tego rodzaju działań ułatwia ich wpisanie w harmonogram prac rocznych instytucji. Lokalna społeczność łatwiej przyjmuje obecność obcokrajowców oraz większych grup wolontariuszy w okresie letnim, a ponadto w tym czasie w działania projektowe i współpracę międzynarodową można zaangażować dzieci i młodzież. Opracowanie schematu działań sprawdza się doskonale wtedy, gdy organizacja chce, by wolontariusze wspierali jej stałe, codzienne działania. Przedstawiciele bardziej doświadczonych instytucji zaznaczają, że czasami warto wykazać się odwagą i zmienić dotychczasowe schematy – owocuje to nowymi, niespodziewanymi pomysłami, przełamaniem rutyny i nowatorskimi rozwiązaniami. Organizacje, które chciałyby zaangażować wolontariuszy w nowe, nierealizowane wcześniej inicjatywy, powinny opracować dokładny plan działania. Ułatwi on pracę koordynatorom i pozwoli uniknąć chaosu podczas współpracy z większą grupą wolontariuszy. Dzięki niemu proces rekrutacji będzie bardziej efektywny, a wolontariusze, którzy poznają zakres przewidzianych dla nich obowiązków, nie będą rozczarowani po przyjeździe do Polski.

5

W działania grupowe warto angażować lokalną społeczność oraz miejscowych wolontariuszy. To dodatkowy wymiar projektu – obcokrajowcy poznają otoczenie, w którym pracują, a jednocześnie zaznajamiają mieszkańców z niecodzienną dla nich formą aktywności, jaką jest wolontariat międzynarodowy. Jest to zatem zarówno okazja do integracji społecznej i kulturowej, jak i promocji idei wolontariatu we wspólnotach lokalnych. Obcokrajowcy budzą zainteresowanie młodych ludzi działaniami międzynarodowymi, które mogą być traktowane jako szczególny rodzaj edukacji pozaformalnej. Interakcję tych dwóch grup należy dokładnie przemyśleć i zaplanować – powinna ona zakładać współpracę lub relację mentorską.

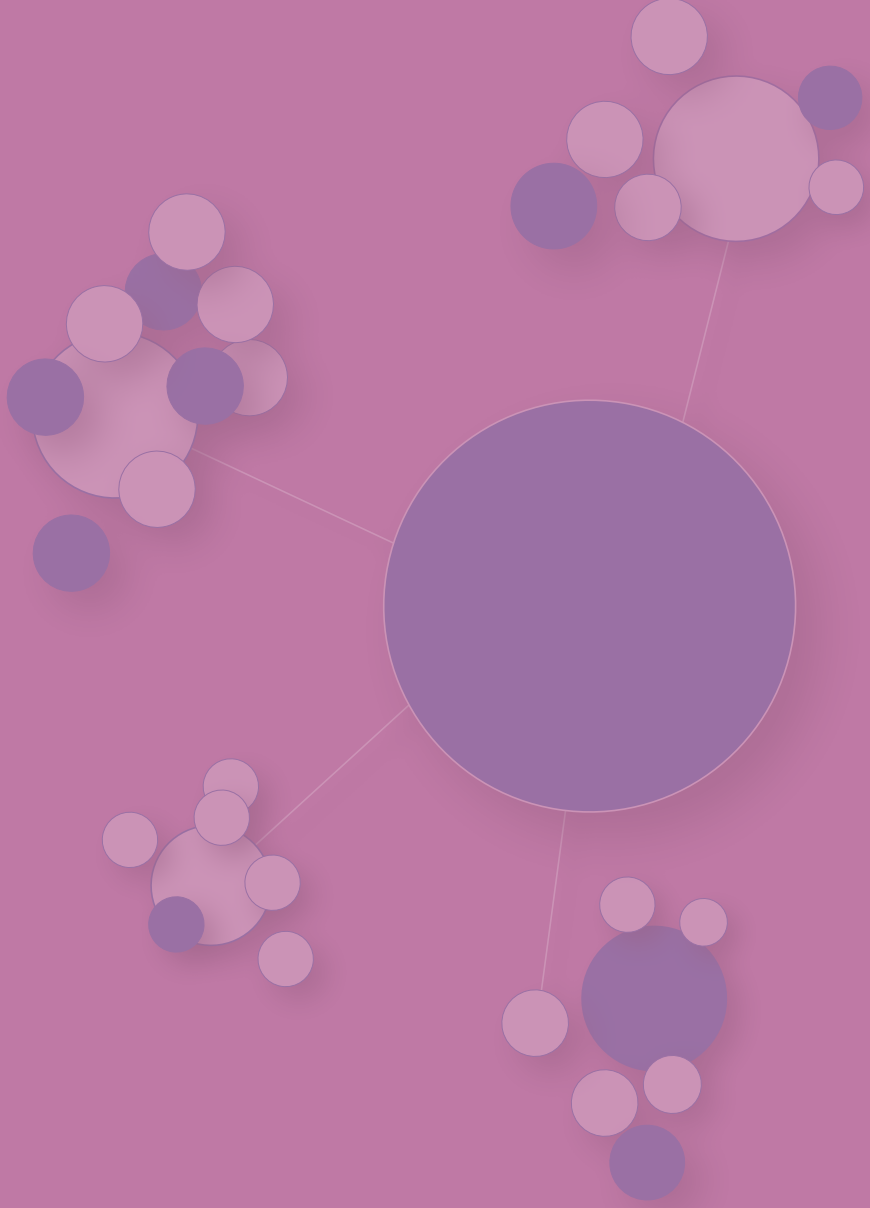
6

Organizacje wysyłające polskich wolontariuszy na projekty grupowe za granicę wskazywały, że po powrocie młodzi ludzie są „naładowani” energią do pracy na rzecz innych, chętni do dzielenia się swoimi doświadczeniami i mają pomysły na ich kontynuację. Zaangażowanie tej grupy w działania organizacji otwiera przed nią nowe możliwości. Wolontariusze mają różnorodne doświadczenia, umiejętności i koncepcje – ich wykorzystanie owocuje nowymi propozycjami ulepszenia oraz uatrakcyjnienia codziennej pracy. Przedstawiciele organizacji podkreślają jednak, że wolontariusze także potrzebują wsparcia oraz jasno sprecyzowanego planu działania – w przeciwnym razie bardzo szybko się wypalają.

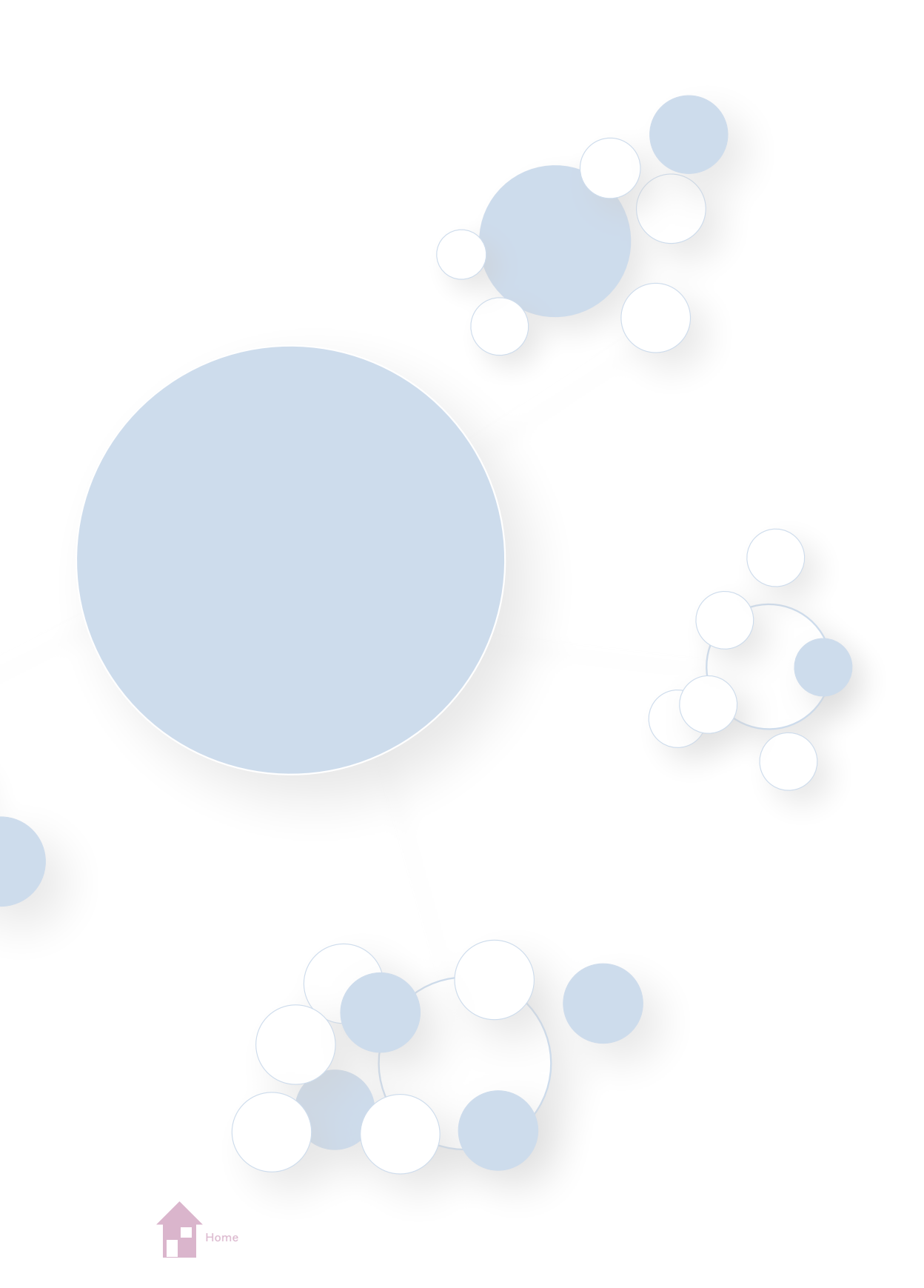
7

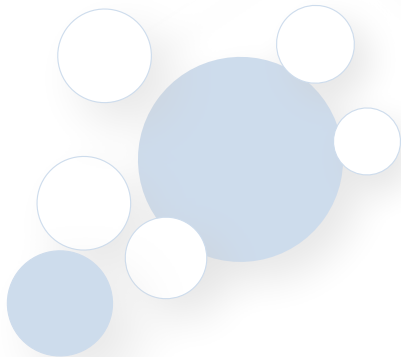
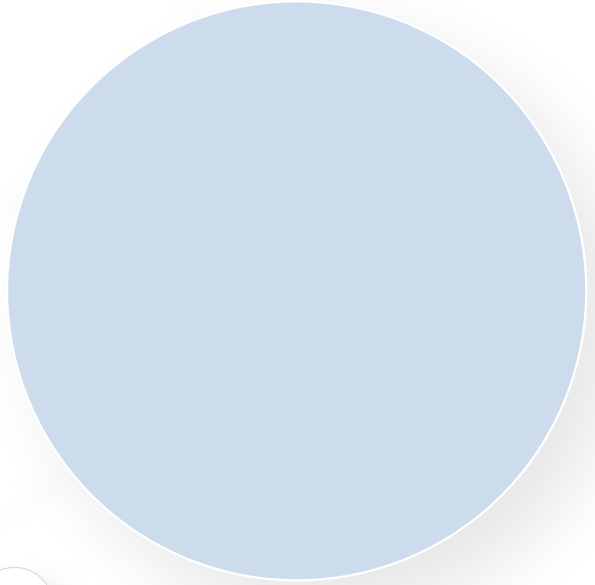
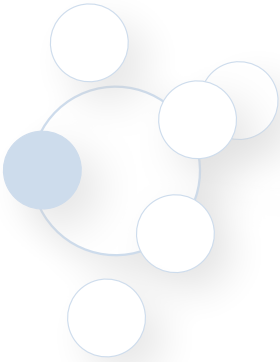
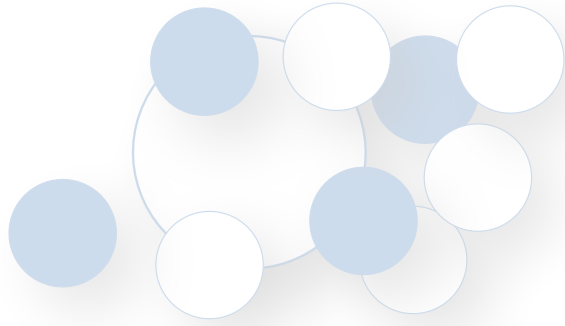
Łączenie pracy wolontariuszy grupowych i indywidualnych wymaga od organizacji i koordynatora szczególnej uwagi. Konieczne jest precyzyjne zaplanowanie tych działań, czasu ich rozpoczęcia, ustalenie zakresu obowiązków oraz nakreślenie obszarów ewentualnej współpracy. Można skoordynować działania w taki sposób, żeby projekty wolontariatu grupowego (którego uczestnicy wrócą do domu po dwóch miesiącach) i długoterminowego rozpoczynały się w tym samym czasie.

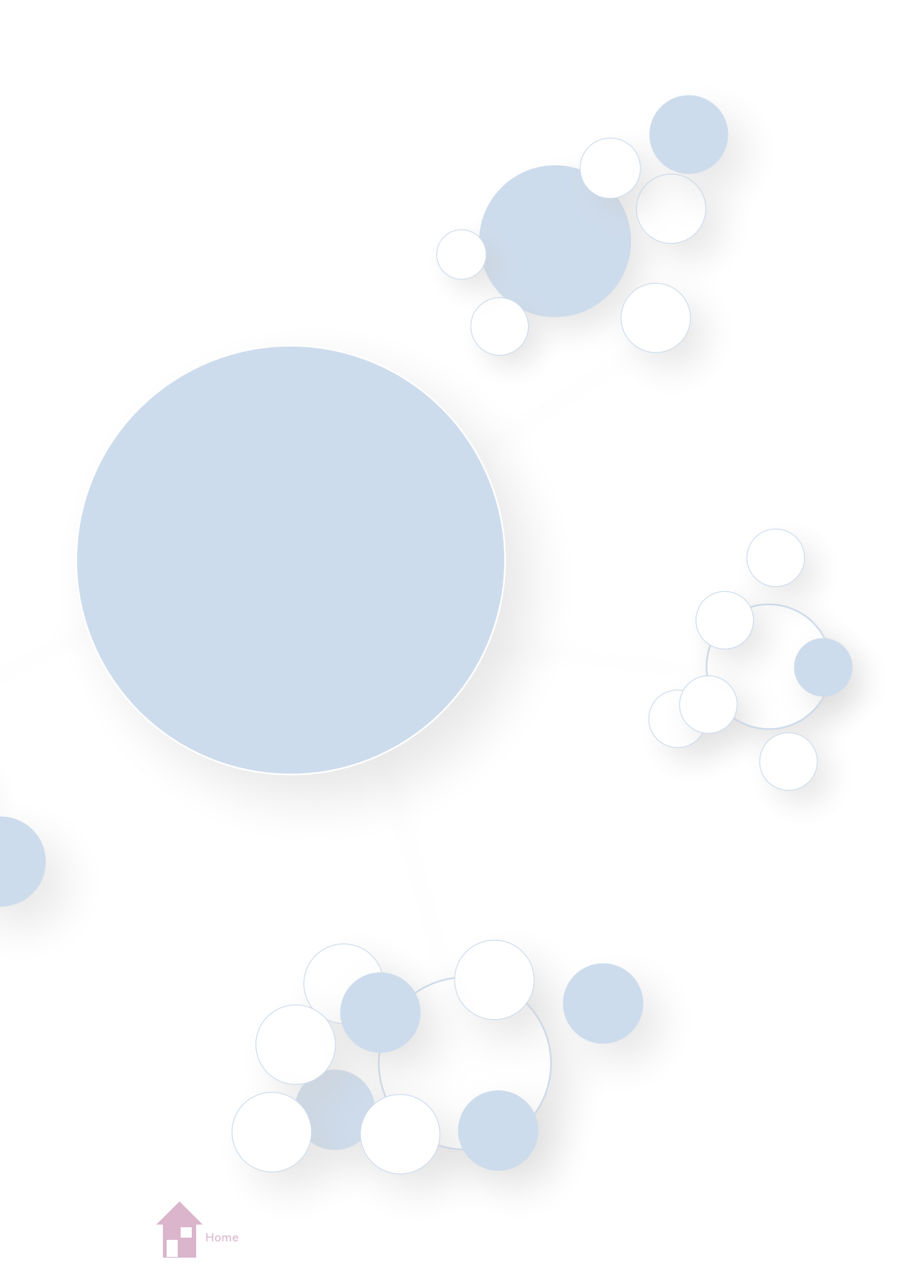
Bibliografia

- Przewodnik po Europejskim Korpusie Solidarności, bit.ly/3iZ0jaG [dostęp: 14.10.2020].
- *Study on the impact of transnational volunteering through the European voluntary service*, bit.ly/36xOdTI [dostęp: 4.10.2020].
- *Wolontariusze szansą – współpraca z grupą wolontariuszy. Podręcznik dla działaczy NGO, koordynatorów wolontariatu w organizacjach*, bit.ly/30xefT6 [dostęp: 4.10.2020].
- *Za darmo nie robię – wolontariat drogą do sukcesu. Raport z badań własnych*, bit.ly/2GypxiL [dostęp: 4.10.2020].
- *Standardy współpracy z wolontariuszami poniżej 18 roku życia*, bit.ly/3isrN8E [dostęp: 4.10.2020].

Wolontariat grupowy w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności (EKS) umożliwia goszczenie grupy zagranicznych ochotników przez okres dwóch miesięcy. Celem badania, na podstawie którego powstał niniejszy raport, było uzyskanie odpowiedzi na pytanie, dlaczego polskie organizacje angażują się w projekty wolontariatu grupowego w EKS. Ponadto, w badaniu zidentyfikowano korzyści wynikające z tego typu inicjatyw (zarówno dla pojedynczych uczestników, jak i całych instytucji), a także trudności pojawiające się w trakcie ich realizacji.

Publikacja wchodzi w skład serii raportów analityczno-badawczych FRSE.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE) działa od 1993 roku. Pełni funkcję Narodowej Agencji Programu Erasmus+ na lata 2014–2020 oraz Narodowej Agencji Europejskiego Korpusu Solidarności. Równolegle realizuje europejskie inicjatywy informacyjno-edukacyjne: eTwinning, Eurodesk Polska, Eurydice, Europass, ECVET i EPALE. Wspiera również współpracę z krajami Wschodu, przez Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, Polsko-Ukraińską Radę Wymiany Młodzieży oraz Centrum Współpracy SALTO z Krajami Europy Wschodniej i Kaukazu. Od 2014 roku FRSE uczestniczy we wdrażaniu Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.